

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

Katedra demografie a geodemografie

Adéla Šípková

Sňatky rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Marriages of divorced in South Bohemian Region, 1992–2008

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Ludmila Fialová CSc.

Praha, 2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

Praze, 18. 5. 2011

Podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala Doc. RNDr. Ludmile Fialové, CSc. za odborné vedení a mnoho cenných rad při zpracovávání této bakalářské práce, poděkování také patří RNDr. Borisovi Burcinovi Ph.D. za poskytnutí anonymizovaných dat o sňatcích v Jihočeském kraji.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu.

Sňatečnost rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Abstrakt

Práce je zaměřena na rozbor skladby sňatků oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008. V práci je analyzována věková skladba snoubenců, jejich vzdělání, doba uplynulá od zániku předchozího manželství a regionální původ. Získané výsledky jsou porovnávány s celostátními daty. Účelem je také zjištění, zda se sňatečnost rozvedených v Jižních Čechách odlišuje nebo naopak neodlišuje od celostátních trendů.

Klíčová slova: Jižní Čechy, nevěsta, sňatky, ženich

Marriages of divorced in the South Bohemian Region, 1992–2008

Abstract

This work is focused on the analysis of marriage patterns of reciprocally divorced spouses in the South Bohemian Region in the years 1992–2008. The work analyzes the age structure of bride and groom, their education, time elapsed from breakdown of previous marriage and regional origin. The results obtained are compared with national data, namely to determine whether the marriages of divorced individuals in South Bohemia differ from national trends.

Keywords: South Bohemia, bride, marriage, groom

OBSAH

Seznam tabulek	7
Seznam obrázků	11
1 Úvod.....	12
1.1 Vymezení tématu a cíle práce	13
1.2 Dostupnost a kvalita dat, vymezení studovaného území a použitá literatura.....	14
1.3 Metodika	15
2 Opakované sňatky v České republice od roku 1961	17
3 Sňatečnost oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008.....	19
3.1 Věková struktura oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji	21
3.2 Pořadí sňatku	22
3.3 Sňatky rozvedených podle vzájemného věku snoubenců	23
3.3.1 Sňatky rozvedených ženichů podle věku nevěst	23
3.3.2 Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženicha	25
3.4 Průměrný věk při sňatku	28
3.5 Sňatky rozvedených podle doby uplynulé od rozvodu	29
3.6 Sňatky rozvedených mužů podle doby uplynulé od rozvodu.....	33
3.7 Sňatky rozvedených žen podle doby uplynulé od rozvodu	35
4 Sňatky rozvedených snoubenců podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008.....	38
4.1 Sňatky podle věku a vzdělání rozvedeného ženicha	39
4.2 Sňatky podle věku a vzdělání rozvedené nevěsty	41
4.3 Sňatky podle vzájemného vzdělání rozvedených snoubenců.....	45
4.4 Sňatky podle doby uplynulé od rozvodu a podle vzdělání.....	47
5 Sňatky uzavřené v Jihočeském kraji podle okresu pobytu snoubenců v letech 1992–2008.....	49
5.1 Okres České Budějovice	51
5.2 Okres Český Krumlov	52
5.3 Okres Jindřichův Hradec.....	53
5.4 Okres Písek	54
5.5 Okres Prachatice.....	55

5.6	Okres Strakonice	56
5.7	Okres Tábor.....	57
6	Sezónnost uzavíraných sňatků v Jihočeském kraji v letech 1992–2008.....	58
7	Závěr	59
	Přílohy	64

SEZNAM TABULEK

Tab. 1	Sňatky podle rodinného stavu snoubenců v České republice 1960–2009 (pětileté průměry)	18
Tab. 2	Intenzita opakovaných sňatků v České republice v letech 1991 a 2001 (počet sňatků rozvedených na 1 000 rozvedených daného věku a pohlaví)	18
Tab. 3	Vývoj počtu sňatků v Jihočeském kraji podle rodinného stavu ženicha v letech 1992–2008	20
Tab. 4	Intenzita opakovaných sňatků v Jihočeském kraji v letech 1991 a 2001 (počet sňatků oboustranně rozvedených na 1000 rozvedených daného věku a pohlaví)	21
Tab. 5	Věková skladba rozvedených ženichů v ČR v letech 1992 a 2008 (v %)	21
Tab. 6	Věková skladba rozvedených nevěst v ČR v letech 1992 a 2008 (v %)	21
Tab. 7	Věková skladba rozvedených ženichů v Jihočeském kraji v období 1992–2008 (v %)	22
Tab. 8	Věková skladba rozvedených nevěst v Jihočeském kraji v období 1992–2008 (v %)	22
Tab. 9	Pořadí sňatku rozvedených ženichů v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)	23
Tab. 10	Pořadí sňatku rozvedených nevěst v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)	23
Tab. 11	Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1992–1995 (v %)	24
Tab. 12	Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1996–2000 (v %)	24
Tab. 13	Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2001–2005 (v %)	25
Tab. 14	Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2006–2008 (v %)	25
Tab. 15	Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1992–1995 (v %)	26
Tab. 16	Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1996–2000 (v %)	26
Tab. 17	Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2001–2005 (v %)	27
Tab. 18	Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2006–2008 (v %)	27

Tab. 19	Změny vzájemného věku podle věku ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)	28
Tab. 20	Průměrný věk při prvním sňatku v České republice v letech 1995–2008.....	28
Tab. 21	Průměrný věk oboustranně rozvedených snoubenců při sňatku v Jihočeském kraji v letech 1992–2008.....	28
Tab. 22	Střední hodnoty sňatkového věku oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008.....	29
Tab. 23	Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 1992–1995 (průměr let, abs. čísla)	29
Tab. 24	Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 1996–2000 (průměr let, abs. čísla)	30
Tab. 25	Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 2001–2005 (průměr let, abs. čísla)	30
Tab. 26	Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 2006–2008 (průměr let, abs. čísla)	30
Tab. 27	Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 1992–1995 (v %)	31
Tab. 28	Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 1996–2000 (v %)	31
Tab. 29	Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 2001–2005 (v %)	31
Tab. 30	Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 2006–2008 (v %)	31
Tab. 31	Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)	32
Tab. 32	Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000 (v %)	32
Tab. 33	Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005 (v %)	32
Tab. 34	Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008 (v %)	32
Tab. 35	Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)	33
Tab. 36	Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000 (v %)	33
Tab. 37	Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005 (v %)	33
Tab. 38	Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008 (v %)	34
Tab. 39	Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1992–1995 (v %)	34

Tab. 40	Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1996–2000 (v %).....	34
Tab. 41	Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2001–2005 (v %).....	34
Tab. 42	Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2006–2008 (v %).....	35
Tab. 43	Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)	35
Tab. 44	Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000 (v %)	36
Tab. 45	Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005 (v %)	36
Tab. 46	Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008 (v %)	36
Tab. 47	Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1992–1995 (v %).....	36
Tab. 48	Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1996–2000 (v %).....	37
Tab. 49	Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2001–2005 (v %).....	37
Tab. 50	Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2006–2008 (v %).....	37
Tab. 51	Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (průměr let, abs. čísla).....	39
Tab. 52	Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %).....	40
Tab. 53	Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %).....	40
Tab. 54	Skladba rozvedených ženichů podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %).....	41
Tab. 55	Skladba rozvedených ženichů podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %).....	41
Tab. 56	Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (průměr let, abs. čísla).....	42
Tab. 57	Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %).....	43
Tab. 58	Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %).....	43
Tab. 59	Skladba rozvedených nevěst podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %).....	44
Tab. 60	Skladba rozvedených nevěst podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %).....	45

Tab. 61	Homogamie novomanželských párů z hlediska vzdělání (oba rozvedení) v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)	45
Tab. 62	Sňatky ženichů podle vzdělání a podle vzdělání nevěst v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)	46
Tab. 63	Sňatky ženichů podle vzdělání a podle vzdělání nevěst v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)	46
Tab. 64	Sňatky nevěst podle vzdělání a podle vzdělání ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)	46
Tab. 65	Sňatky nevěst podle vzdělání a podle vzdělání ženicha v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)	47
Tab. 66	Sňatky rozvedených ženichů podle vzdělání a doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)	47
Tab. 67	Sňatky rozvedených nevěst podle vzdělání a doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství nevěsty v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)	48
Tab. 68	Sňatky rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)	48
Tab. 69	Sňatky rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)	48
Tab. 70	Homogamie sňatků podle okresu pobytu snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)	49
Tab. 71	Podíly osob vstupujících do manželství podle měsíců v letech 1992–2008 (v %) ...	58

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1	Regionální původ nevěst ženichů z Jihočeského kraje v letech 1992–2008.....	50
Obr. 2	Regionální původ nevěst ženichů z okresu České Budějovice v letech 1992–2008.....	51
Obr. 3	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Český Krumlov v letech 1992–2008.....	52
Obr. 4	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Jindřichův Hradec v letech 1992–2008.....	53
Obr. 5	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Písek v letech 1992–2008.....	54
Obr. 6	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Prachatice v letech 1992–2008.....	55
Obr. 7	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Strakonice v letech 1992–2008.....	56
Obr. 8	Regionální původ nevěst ženichů z okresu Tábor v letech 1992–2008.....	57

Kapitola 1

Úvod

Sňatečnost rozvedených snoubenců je téma, kterému byla v českých demografických pracích věnovaná pozornost pouze okrajově. Při studiu sňatečnosti je obvykle největší důraz kladen na sňatky svobodných snoubenců, ať už oboustranně svobodných, nebo sňatky, kde je svobodný pouze jeden z partnerů a druhý z partnerů je rozvedený nebo ovdovělý. Důvodem pro volbu tématu sňatků oboustranně rozvedených osob je jak již zmíněná nerozpracovanost této problematiky, tak skutečnost, že podíl těchto sňatků z úhrnu sňatků v posledních desetiletích trvale stoupá.

Moderní doba nejen zesvětštila úřední akt sňatku, ale přinesla v křesťanských zemích i možnost zrušení sňatku z vlastní vůle kohokoliv z partnerů. Institucionalizovala rozvod a možnost uzavírání druhých, případně dalších sňatků. Moderní společnost legitimovala nový motiv uzavírání sňatku (citový vztah neboli lásku), i když ekonomické motivy a dopady sňatku se zachovaly a stále hrají velkou roli při výběru partnera (Pavlík a kol. 1993, s. 37).

V České republice je možno uzavřít pouze monogamní manželství. Mohou do něho vstoupit pouze osoby svobodné, rozvedené nebo ovdovělé. Rozlišujeme první sňatky neboli sňatky svobodných dále ovdovělých nebo rozvedených snoubenců.

Zkoumání sňatečnosti rozvedených bylo aktuálním požadavkem především v souvislosti s rostoucí rozvodovostí v šedesátých a v sedmdesátých letech. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se růst rozvodovosti v České republice zpomalil, ale v následujících letech se její úroveň znovu zvyšovala. Po krátkodobém a mírném poklesu na počátku devadesátých let se opět zvýšila a její růst nezastavilo ani zpřísnění možnosti rozvodu manželství v roce 1998 (Němečková a kol. 2010, s. 163).

Významný je rovněž zřejmý vztah rozvodovosti, následné sňatečnosti a změn v reprodukčním režimu populace. Rozpad manželství před tím, než dojde k naplnění reprodukčních plánů manželů, představuje faktor, který snižuje počet narozených dětí, zvláště tehdy, uskutečňují-li se rozvody časně po sňatku a v relativně mladém věku manželů. Rozvod ale otevírá zároveň možnost uzavřít nový sňatek a tím i uvažovat o narození dalšího dítěte v novém svazku bez ohledu na předchozí reprodukční plány, tedy i tam, kde k naplnění rodičovského plánu došlo již v předchozím manželství (Lesný 1983, s. 289).

V důsledku rozvodu manželství se postupně, i když nikoli lineárně, zvyšoval počet osob, které se staly znovu sňatkuschopnými. Od druhé poloviny 70. let se tento počet pohyboval

každoročně mezi 60–70 tisíci, pouze výjimečně klesl pod 50 tisíc. Jak upozornil již Ivan Lesný, podíl sňatků oboustranně rozvedených snoubenců rostl dlouhodobě rychleji než podíl sňatků, při nichž byl rozvedený pouze jeden z partnerů (Lesný 1983, s. 290).

Nejvyšší úroveň rozvodovosti zůstává dlouhodobě ve 3. až 5. roce trvání manželství. Až do konce 80. let však rozvedení kvůli přetrvávající prestiži manželství uzavírali nové sňatky poměrně brzy po rozvodu a tím přispívali jak k vyšší úrovni sňatečnosti, tak k relativně vysokému podílu osob žijících v manželství (Fialová 2006, s. 103). Poměrně vysoká úroveň opakované sňatečnosti mohla souviset i se skutečností, že první sňatky se uzavíraly v mladém věku, takže rozvedení snoubenci bývali při sňatku stále ještě poměrně mladí (často ještě ve věku do 30 let).

Od poloviny 90. let 20. století se však intenzita sňatečnosti rozvedených osob snižuje. Přitom rozvedených, při neklesající úrovni rozvodovosti v populaci, dále přibývá (úhrnná rozvodovost dosahuje v posledních letech téměř 50 %). V pozadí nižší atraktivity opětovného manželství asi často stojí stejné důvody jako u svobodných. Mimo té části rozvedených osob, kteří po ztroskotání předchozího manželství na další svazek rezignují, to jsou pravděpodobně změny v celkové hodnotové orientaci, které provázejí otevírání se české společnosti soudobé evropské společnosti se všemi průvodními jevy, včetně změněné hospodářské situace. K poklesu úrovně sňatečnosti asi částečně přispěla i tolerance české společnosti vůči neformálním svazkům (Fialová 2006, s. 104–105).

Bakalářská práce zachycuje změny ve vývoji absolutního počtu sňatků a počtu sňatků rozvedených snoubenců v České republice; z těchto údajů je vypočítán podíl sňatků rozvedených snoubenců na celkovém počtu. Dále jsou spočteny podíly sňatků svobodných, rozvedených i ovdovělých.

Hlavní část bakalářské práce je zaměřena na sňatečnost oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji. Je zachycen vývoj ve věkové struktuře rozvedených snoubenců, v jejich průměrném věku při sňatku a ve vzdělanostní struktuře. Pozornost je věnována i změnám v délce doby uplynulé od zániku předchozího manželství, v regionálním původu nevěst a v sezónnosti sňatků. Vývoj je analyzován v letech 1992–2008.

1.1 Vymezení tématu a cíle práce

Zaměření na úroveň sňatečnosti oboustranně rozvedených snoubenců jsem zvolila z důvodu aktuálnosti tématu, neboť kvůli vysoké rozvodovosti a předchozí vysoké sňatečnosti tvoří rozvedení stále poměrně značnou část sňatkového trhu. Zabývala jsem se vývojem v Jihočeském kraji. Časově jsem se omezila na období 1992–2008, protože pro toto období jsou data o sňatcích dostupná v digitalizované podobě, takže z celostátní databáze bylo možno vytržít sňatky z Jihočeského kraje (protože od roku 1972 třídí česká statistika sňatky podle bydliště ženicha, týká se analyzovaný soubor sňatků, které uzavřeli rozvedení ženiši, kteří v době sňatku bydleli na území Jihočeského kraje, s rozvedenými nevěstami jak z Jihočeského kraje, tak z ostatních krajů České republiky, případně odjinud). Jihočeský kraj jsem si vybrala z osobního zájmu o toto území, pocházím odsud a tak jsem chtěla zjistit o tomto území více informací.

Cílem práce je analýza trendů sňatečnosti rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji a srovnání hlavních tendencí ve vývoji Jihočeského kraje a úhrnu České republiky.

1.2 Dostupnost a kvalita dat, vymezení studovaného území a použitá literatura

Studium vývoje obyvatelstva v regionálním detailu v delší časové perspektivě naráží v podmínkách České republiky na určité obtíže. První překážkou je skutečnost, že v rámci pramenného díla demografické statistiky, jak je každoročně publikováno Českým statistickým úřadem, jsou za nižší územní celky publikována pouze základní data. V přehledu pohybu obyvatelstva (tzv. A tabulce) jsou za kraje, okresy a vybraná sídla publikovány pouze počty všech uzavřených sňatků (od roku 1972 podle bydliště ženicha), resp. přepočet na 1 000 obyvatel. V oddíle B – Sňatky jsou za kraje a okresy publikovány sňatky podle místa pobytu, věku a rodinného stavu ženicha (respektive nevěsty). Věk je uveden v zásadě v pětiletých věkových skupinách bez ohledu na rodinný stav. Rodinný stav je uveden zvlášť v třídění: svobodný, rozvedený, ovdovělý; totéž třídění je uvedeno za nevěsty. Datům, která jsou v tabulce A, tedy odpovídají údaje tříděné podle bydliště ženicha. Jiné informace za kraje z publikovaných dat získat nelze.

Údaje demografické statistiky jsou však od roku 1992 uchovávány v digitální formě v anonymizované podobě (data pořízená z individuálních hlášení o sňatku jsou zbavena identifikačních znaků osob – jejich jména a rodného čísla, z adresy bydliště je ponechána pouze obec). Tato data lze využívat k vědeckým účelům. Z těchto důvodů získala jejich kopie Katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, která jich využívá při řešení projektů v rámci Výzkumného záměru MSM 0021620831 „Geografické systémy a rizikové procesy v kontextu globálních změn a evropské integrace“. Část těchto dat – sňatky ženichů pocházejících z Jihočeského kraje – byla využita pro řešení předkládané bakalářské práce (ČSÚ 1992–1998, Sňatky).

Druhou překážkou studia vývoje obyvatelstva v regionálním měřítku jsou v České republice časté změny územního členění. Ty se týkaly rovněž Jihočeského kraje. Ten byl vymezen nejprve zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu: Na výměře 11 344 km² bylo vymezeno 8 okresů: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Písek, Prachovice, Strakonice, Tábor. Krajským městem se staly České Budějovice. V této podobě kraj přetrval až do roku 2000, kdy vstoupil v platnost zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků, kterým se od území Jihočeského kraje odčlenil okres Pelhřimov; kraj má od té doby rozlohu 10 057 km². Toto vymezení se stalo základem pro území, které je v práci sledováno.

Jihočeský kraj má tedy rozlohu 10 057 km² a tvoří 12,8 % z celé České republiky. Je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé České republiky. Žilo zde koncem roku 2009 více než 637,6 tis. obyvatel, tedy 63 obyvatel na 1 km². Z celkového počtu sedmi okresů má největší hustotu obyvatelstva okres České Budějovice, ve kterém žije téměř 30 % obyvatel kraje. Je to způsobeno především soustředěním do samotného města České Budějovice, v němž bydlí 94,9 tis. osob. Dalšími velkými městy jsou Tábor (35,5 tis. obyvatel), Písek (29,9 tis. obyvatel),

Strakonice (23,1 tis. obyvatel) a Jindřichův Hradec (22,5 tis. obyvatel). V těchto pěti městech žije třetina Jihočechů (ČSÚ České Budějovice 2010).

Opakované sňatky nejsou častým námětem demografických studií. Obvykle bývají zmiňovány pouze v rámci širších příspěvků, jednak věnovaných sňatečnosti obecně, jednak celkovému vývoji obyvatelstva. V obou případech bývají zmiňovány jen velmi stručně. Výjimkou je článek od Ivana Lesného, který byl uveřejněn v časopisu *Demografie – Sňatečnost rozvedených v Československu*, kde autor dospěl k názoru, že značná část rozvedených se snaží opět uzavřít sňatek, a to co nejdříve (Lesný 1983, s. 298). O sňatcích rozvedených se ve svých příspěvcích zmiňuje rovněž Ludmila Fialová. Článek *Trendy ve sňatkovém chování obyvatelstva České republiky ve 20. století*, kde poukazuje na patrný odklad sňatků do vyššího věku a vzestup rozvodovosti, vyšel v časopisu *Demografie* (Fialová 2006). K rostoucímu věku i při opakovaných sňatcích se táž autorka vyjádřila i v příspěvku uveřejněném ve sborníku *Oznamuje se láskám našim* (Fialová 2007). V dlouhodobé perspektivě se hlavními rysy opakované sňatečnosti zabývala ve své bakalářské práci Marie Boušová [2007].

K celkové úrovni sňatečnosti a její struktuře je článků hodně, k problematice sňatečnosti rozvedených snoubenců výrazně méně. V časopisu *Demografie* vychází pravidelně „výroční zpráva“ o vývoji obyvatelstva, kde je kapitola ke sňatečnosti; např. v poslední z roku 2009 je uveřejněna skladba sňatků rozvedených osob podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2008 (Němečková a kol. 2010, s. 160). Zvláštní místo měla sňatečnost rozvedených také v publikaci o populačním vývoji České republiky, které vydávala Katedra demografie (Kučera 1994, s. 93; Bartoňová a kol. 2007, s. 27–28). Lze ji nalézt také v celkovém shrnutí populačního vývoje, jako je práce Vladimíra Srba *1 000 let obyvatelstva českých zemí* (Srb 2004, s. 178). O sňatečnosti rozvedených v Jihočeském kraji zatím samostatná práce nevznikla.

V internetové podobě jsou přístupné charakteristiky Jihočeského kraje i jednotlivých okresů a to na Českém statistickém úřadě Jihočeského kraje. Rovněž je zpracován Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje, kde jsou mimo jiné zdokumentovány vývojové tendence sňatečnosti.

Český statistický úřad publikuje data i informace o jednotlivých krajích a okresech. Záložka Regiony, města, obce, poskytuje mnoho údajů za Jihočeský kraj i za okresy, např. Informace v mapách. K Jihočeskému kraji jsou přístupná i data publikovaná státní statistikou, např. publikace vydávané po sčítání lidu. Tato publikace sice na úvodu měla zajímavou charakteristiku Jihočeského kraje, avšak tyto údaje a publikace nejsou detailní, tudíž jsem je nemohla použít.

1.3 Metodika

V práci jsou použity běžné metody měření úrovně sňatečnosti, především sňatečnosti rozvedených. Protože se rozbor týkal relativně malého územního celku, mohlo být použito jen jednodušších ukazatelů, které byly zpravidla počítány jako víceleté průměry.

Použila jsem především strukturální data, např. podíl sňatků obou rozvedených snoubenců z úhrnu sňatků, rozložení sňatků podle věku snoubenců, podle doby uplynulé od rozvodu, podle jejich regionálního původu a případně podle úrovně jejich vzdělání.

Při analýze věku při sňatku jsem aplikovala pro výpočet průměrného sňatkového věku nebo mediálního věku běžné statistické metody. Vzhledem k malé početnosti souboru jsem nepočítala jemné ukazatele (např. tabulky sňatečnosti).

Sledované období jsem rozdělila na čtyři časové intervaly (1992–1995, 1996–2000, 2001–2005 a 2006–2008). Tím jsem jednak získala větší soubory dat, jednak jsem mohla sledovat vývojové trendy.

V práci jsem použila vybrané charakteristiky polohy – dolní kvartil, horní kvartil, medián a vážený průměr (pro výpočet průměrného věku při sňatku).

Dolní (horní) kvartil Q_1 (Q_3) vyděluje čtvrtinu nejmenších (největších) hodnot. $Q_1 = x_{1/4} = x_{0,25}$, $Q_3 = x_{3/4} = x_{0,75}$.

Medián je číslo, které dělí data na dvě stejně velké části (větších hodnot a menších hodnot, je ve variační řadě uprostřed). Medián je také percentilem, totiž $x_{0,5}$. Použila jsem následujících vzorců:

Medián – prostřední hodnota x

$$\tilde{x} = x_{\left(\frac{n+1}{2}\right)} \quad \text{pro } n \text{ liché}$$

$$\tilde{x} = \frac{1}{2} \left(x_{\left(\frac{n}{2}\right)} + x_{\left(\frac{n+1}{2}\right)} \right) \quad \text{pro } n \text{ sudé.}$$

Vážený průměr je založen na četnostech

$$\bar{x} = \frac{1}{n} (n_1 x_1^* + \dots + n_k x_k^*) = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^k n_j x_j^* = \sum_{j=1}^k \frac{n_j}{n} x_j^* = \frac{\sum_{j=1}^k n_j x_j^*}{\sum_{j=1}^k n_j}$$

Základní trendy jsou počítány dle sňatků ženichů bydlících v době sňatku v Jihočeském kraji.

Pro vytvoření kartogramů jsem použila vektorových map, které jsou volně dostupné na následujících stránkách: <http://www.biographics.cz/home/download.php>. Použila jsem odkaz – *mapa ČR*.

Kapitola 2

Opakované sňatky v České republice od roku 1961

V celém sledovaném období se podíl opakovaných sňatků oboustranně rozvedených snoubenců v České republice zvyšoval. Zatímco na začátku období, v letech 1961–1964 byl 5 % a v letech 1965–1969 stoupl na 6 %, v následujících letech byl postupně vyšší: sedmiprocentního podílu bylo dosaženo v roce 1970, osmi procent v roce 1973, devíti procent v roce 1974, desíti procent v roce 1976. Jedenáctiprocentní podíl byl zjištěn v letech 1978 a 1979. Od roku 1980 již nebyl podíl nikdy nižší než 12 %, ale tempo růstu se zpomalilo. Mezi roky 1987–1994 podíl kolísal mezi 12 a 13 %, po roce 1996 mezi 14 a 15 %. Nárůst procentního podílu sňatků oboustranně rozvedených snoubenců byl způsoben především poklesem podílu svobodných snoubenců a zpomalením tempa růstu počtu sňatků, které uzavírají svobodní ženiši s rozvedenými nevěstami nebo rozvedené nevěsty se svobodnými ženichy (viz příloha 1).

V práci je podrobněji sledován vývoj po roce 1992: v této době se podíl sňatků oboustranně rozvedených snoubenců zvýšil již jen o 3 procentní body. Pokud jde o absolutní počty, pohybovaly se v těchto letech mezi téměř 9 tisíci (v roce 1992) a 7 tisíci (minimum činilo v roce 2003 jen 7 111 sňatků). I jinak počty tohoto typu sňatků značně kolísaly – např. mezi roky 1996 a 1997 se počty zvýšily ze 7,3 tisíc na 8,6 tisíc, v letech 2006–2007 se snížily ze 7,5 tisíc na 5,7 tisíc. Ne vždy těmito výkyvům odpovídaly změny v relativním zastoupení, například mezi roky 2002 a 2003 se počet sňatků rozvedených snoubenců snížil o 300, ale jejich procentní zastoupení vzrostlo o 0,2 procentního bodu: celkový počet sňatků se totiž snížil o 2,5 tisíce. Že se na poklesu úrovně sňatečnosti nejvíce podílelo snížení intenzity sňatečnosti svobodných, potvrzuje i to, že se výrazně zpomalil vzestup zastoupení podílu sňatků svobodných s rozvedenými (v obou kombinacích); sňatky ovdovělých jsou již počtem bez většího významu. Za zmínku ještě stojí rok 2007, zde byl zaznamenán pokles podílu rozvedených snoubenců až k 10 procentům; zřejmě to bylo způsobeno datem 7. 7. 2007, kdy bylo uzavřeno 4,4 tisíce sňatků, zřejmě spíše svobodných snoubenců (viz příloha 1).

Co se týká celkového počtu sňatků, jejich počet se zvyšoval po celá šedesátá léta až do roku 1973, od roku 1974 klesal. Pokles se zastavil v roce 1984, ale až do konce 80. let se počet sňatků příliš neměnil. S výjimkou mimořádného zvýšení v roce 1990 se pak snižoval: od roku 1995 varíruje na nízkých hodnotách kolem 50 tisíc ročně. Vzestup v roce 2007 je pouze jednorázový. Podíl sňatků oboustranně svobodných snoubenců se dlouhodobě snižoval, a to téměř o 20 procentních bodů oproti výchozímu časovému intervalu. Naopak u sňatků, kde byl

ženich svobodný a nevěsta rozvedená, docházelo k nárůstu v celém sledovaném období (až o téměř pět procentních bodů). Podíl sňatků, kdy je ženich svobodný a nevěsta ovdovělá, se sice v posledních letech příliš nemění, ale procentuální zastoupení snoubenců je nízké, dosahuje necelého jednoho procenta. Sňatky, kde je ženich rozvedený a nevěsta svobodná, zaznamenávají nárůst v celém sledovaném období (přibližně o tři procentní body). Oboustranně rozvedení snoubenci zaznamenali výrazný vzestup oproti výchozím letům, a to téměř o jednu třetinu. Svazky, kde je ženich rozvedený a nevěsta ovdovělá, zaznamenávají stálý průběh. Podíly sňatků, kde jsou ženich či nevěsta ovdovělí, mají podíl s hodnotami okolo jednoho procenta či nižším v celém sledovaném období.

Celkově lze říci, že v celém sledovaném období se snižoval podíl svobodných snoubenců, zvyšoval podíl rozvedených snoubenců a podíl ovdovělých snoubenců zůstával konstantní.

Tab. 1 – Sňatky podle rodinného stavu snoubenců v České republice 1960–2009 (pětileté průměry)

Období	Počet sňatků	sv-sv	sv-rz	sv-ov	rz-sv	rz-rz	rz-ov	ov-sv	ov-rz	ov-ov	Celkem
1960–64	77 233	80,6	4,5	0,6	5,7	5,1	0,7	0,9	1,1	0,7	100,0
1965–69	86 666	79,5	4,6	0,7	6,0	5,7	1,0	0,7	1,0	0,8	100,0
1970–74	95 078	75,9	5,8	0,6	7,0	7,5	0,9	0,6	1,0	0,7	100,0
1975–79	92 029	71,8	7,0	0,5	7,6	10,0	0,9	0,4	1,1	0,6	100,0
1980–84	78 981	69,7	7,5	0,4	7,9	11,7	1,1	0,3	0,9	0,5	100,0
1985–89	81 757	68,9	7,7	0,3	8,1	12,4	1,0	0,3	0,8	0,4	100,0
1990–94	72 292	69,7	7,5	0,3	8,0	12,2	1,0	0,2	0,8	0,3	100,0
1995–99	55 041	65,4	8,8	0,3	9,2	13,9	0,9	0,2	0,9	0,3	100,0
2000–04	52 163	64,7	9,0	0,4	9,7	14,1	0,8	0,2	0,8	0,2	100,0
2005–09	52 433	63,7	9,3	0,3	9,9	14,8	0,8	0,2	0,8	0,2	100,0

Poznámky:

sv-sv – svobodný ženich, svobodná nevěsta
 sv-ov – svobodný ženich, ovdovělá nevěsta
 rz-rz – rozvedený ženich, rozvedená nevěsta
 ov-sv – ovdovělý ženich, svobodná nevěsta
 ov-ov – ovdovělý ženich, ovdovělá nevěsta

sv-rz – svobodný ženich, rozvedená nevěsta
 rz-sv – rozvedený ženich, svobodná nevěsta
 rz-ov – rozvedený ženich, ovdovělá nevěsta
 ov-rz – ovdovělý ženich, rozvedená nevěsta

Zdroj: Srb 2004, s. 178, Pohyb obyvatelstva 1960–2004, Demografická ročenka 2005–2009 a vlastní výpočty

V České republice došlo k poklesu intenzity opakovaných sňatků u mužů ve věku 20–59 let a u žen ve věku 20–54 let.

Tab. 2 – Intenzita opakovaných sňatků v České republice v letech 1991 a 2001 (počet sňatků rozvedených na 1 000 rozvedených daného věku a pohlaví)

Věk	1991		2001	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
20–24	50,3	71,2	15,1	28,1
25–29	70,6	77,6	25,0	32,2
30–34	61,2	51,3	29,4	29,1
35–39	48,1	34,9	28,0	22,2
40–44	40,0	28,2	21,5	19,2
45–49	33,4	22,5	20,3	16,8
50–54	25,5	15,4	19,5	11,8
55–59	20,7	5,7	16,2	7,2
60–64	13,6	3,7	13,8	4,0
65+	6,7	1,2	7,3	1,4

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1991, 2001, Sčítání lidu 1991, 2001 a vlastní výpočty

Kapitola 3

Sňatečnost oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Vývoj celkové sňatečnosti v Jihočeském kraji ve sledovaném období odpovídá celorepublikovým trendům. Počet uzavřených sňatků se na počátku 90. let ještě pohyboval nad čtyřtisícovou hranicí (v roce 1992 – 4 342 sňatky a v roce 1993 – 4 095 sňatků), později se počty uzavíraných sňatků významně snížily stejně jako v celé republice. Po roce 1989 se právě pokles sňatečnosti stal jednou z výrazných charakteristik populačního vývoje. Nejnižší počet sňatků se v Jihočeském kraji zatím uskutečnil v roce 2003, kdy byl celkový počet sňatků 2 918 (i toto minimum odpovídá situaci celostátní). K určitému zvýšení zájmu o vstup do manželství došlo již v roce 2004, kdy bylo uzavřeno o 110 sňatků více než v roce předchozím, ale daleko více tomu bylo až v roce 2007, kdy se uskutečnilo téměř 3,5 tisíce sňatků. Byl to však jen dočasný vzestup, následujícího roku to bylo již opět jen 3,1 tis.

Snížování celkového počtu sňatků se týká především sňatků svobodných osob. Počty sňatků vyššího pořadí se snížily v menší míře. Z tohoto důvodu se podíly rozvedených a ovdovělých snoubenců zvyšují více než rostou jejich absolutní počty.

Pokud jde o sňatky dvou rozvedených snoubenců, bylo jich v roce 1992 uzavřeno 403 a v roce 2008 o 70 více, tedy 473. Přesto se jejich podíl na úhrnu sňatků zvýšil o 6 procentních bodů z 9 % na 15 %. Vhodnější je však sledovat spíše víceleté průměry (tabulka 3), neboť při pohledu na roční data je vidět značné kolísání způsobené především nízkou lidnatostí Jihočeského kraje a převládajícím klesajícím trendem počtu uzavíraných sňatků. Za zmínku stojí rok 2007, kdy bylo uzavřeno nejvíce sňatků oboustranně rozvedených snoubenců za celé sledované období, asi díky „magickému datu“ 7. 7. 2007.

Tab. 3 – Vývoj počtu sňatků v Jihočeském kraji podle rodinného stavu ženicha v letech 1992–2008

Rok	Celkem	Svobodný	Rozvedený	Ovdovělý	Oboustranně rozvedení	%
1992	4 342	3 545	752	45	403	9,3
1993	4 095	3 259	786	50	458	11,2
1994	3 471	2 688	742	41	406	11,7
1995	3 396	2 641	703	52	405	11,9
1996	3 429	2 668	725	36	396	11,5
1997	3 422	2 591	791	40	482	14,1
1998	3 467	2 649	779	39	455	13,1
1999	3 340	2 526	777	37	454	13,6
2000	3 423	2 643	744	36	420	12,3
2001	3 190	2 435	727	28	404	12,7
2002	3 237	2 478	722	37	422	13,0
2003	2 918	2 175	710	33	417	14,3
2004	3 028	2 286	699	43	404	13,3
2005	3 075	2 311	735	29	428	13,9
2006	3 110	2 383	696	31	400	12,9
2007	3 449	2 571	853	25	504	14,6
2008	3 112	2 281	793	38	473	15,2
1992–1995	15 304	12 133	2 983	188	1 672	10,9
1996–2000	17 081	13 077	3 816	188	2 207	12,9
2001–2005	15 448	11 685	3 593	170	2 075	13,4
2006–2008	9 671	7 235	2 342	94	1 377	14,2

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1992–2004, Demografická ročenka 2005–2008, ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Pro výpočet intenzity opakovaných sňatků v Jihočeském kraji za rok 1991 byly použity počty rozvedených z dat sčítání 1991, dále data za oboustranně rozvedené snoubence z databáze ČSÚ, ale za rok 1992 (z důvodu toho, že údaje za rok 1991 nebyly k dispozici). V roce 2001 byly opět použity počty rozvedených z dat sčítání, jelikož sčítání bylo na jaře, rozvedení snoubenci byli získáni z dvouletého průměru počtu sňatků (2000–2001); i tentokrát bylo použito databáze ČSÚ a jde o intenzitu rozvedených, kteří se ženili, nebo vdávaly s rozvedenými. Data sice nejsou zcela srovnatelná, ale k postižení trendu jich lze použít. Intenzita opakovaných sňatků v Jihočeském kraji, stejně jako v České republice, zaznamenala pokles a to u mužů v letech 20–54 a 60 a více let, tedy nepatrný nárůst byl zaznamenán jen u věkové skupiny 55–59. Ženy na tom byly podobně, jako muži, pokles zaznamenaly v letech 20–54 a 60–64.

Tab. 4 – Intenzita opakovaných sňatků v Jihočeském kraji v letech 1991 a 2001 (počet sňatků oboustranně rozvedených na 1000 rozvedených daného věku a pohlaví)

Věk	1991		2001	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
20–24	31,3	64,3	3,3	16,9
25–29	60,4	59,1	23,0	29,8
30–34	45,0	44,3	31,0	31,9
35–39	39,3	25,5	30,6	24,3
40–44	32,7	23,7	20,1	19,5
45–49	33,7	28,9	23,6	15,6
50–54	34,2	16,1	17,6	11,0
55–59	15,2	5,5	15,7	7,3
60–64	13,7	7,2	10,8	6,1
65+	17,4	1,2	13,1	2,5

Zdroj: Sčítání lidu 2001 – Jihočeský kraj, ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

3.1 Věková struktura oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji

Věková struktura rozvedených snoubenců v České republice odpovídala v roce 1992 časně a vysoké úrovni sňatečnosti svobodných, která byla následována vysokou úrovní rozvodovosti již po krátké době trvání manželství. Do manželství vstupovali i rozvedení snoubenci poměrně brzy po rozpadu předchozího manželství. Rozvedení muži se ženili nejčastěji sice až ve věku 35–44 let, ale poměrně často již ve věku 30–34 let. Rozvedené nevěsty se vdávaly ještě mladší: téměř pětina všech rozvedených nevěst byla ve věku 25–29 let, polovina ve věku 30–44 let. Do roku 2008 se věk rozvedených snoubenců posunul do vyšších věkových skupin: rozvedení muži se nejčastěji ženili ve věku 40–44 let, rozvedené ženy ve věku 35–39 let. U obou pohlaví se zvýšilo zastoupení i vyšších věkových skupin.

Tab. 5 – Věková skladba rozvedených ženichů v ČR v letech 1992 a 2008 (v %)

Rok	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
1992	–	1,8	12,0	15,5	19,4	19,4	15,0	8,2	4,4	2,4	2,0	100,0
2008	0,0	0,1	1,7	9,5	16,0	18,4	16,0	15,3	11,8	7,4	3,7	100,0

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1992, Demografická ročenka 2008 a vlastní výpočty

Tab. 6 – Věková skladba rozvedených nevěst v ČR v letech 1992 a 2008 (v %)

Rok	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
1992	0,2	7,5	19,0	17,4	18,7	16,5	12,5	4,8	1,8	1,1	0,6	100,0
2008	–	0,5	5,1	16,6	19,7	18,7	14,4	12,1	7,8	3,6	1,5	100,0

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1992, Demografická ročenka 2008 a vlastní výpočty

Obdobně se proměnila věková skladba rozvedených snoubenců v průběhu let 1992–2008 také v Jihočeském kraji.

Na první pohled je patrné, že snoubenci mladší devatenácti let a devatenáctiletí jsou zastoupeni jen výjimečně. Devatenáctileté nevěsty se vyskytly v letech 1992–2000. V obou případech si nevěsta devatenáctiletá nebo mladší vzala ženicha z věkové skupiny 25–29 let.

Podíly sňatků ženichů ve věku 20–34 let klesají. Zastoupení věkových skupin 35–49 let je téměř bez výraznějších výkyvů. Ve vyšším věku lze pozorovat postupný nárůst podílu uzavřených sňatků.

Tab. 7 – Věková skladba rozvedených ženichů v Jihočeském kraji v období 1992–2008 (v %)

Období	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
1992–1995	–	1,7	13,5	16,6	20,8	18,2	15,6	7,2	3,1	2,1	1,3	100,0
1996–2000	–	1,7	9,0	16,5	17,6	18,0	15,9	11,3	5,1	2,6	2,2	100,0
2001–2005	–	0,2	5,6	15,3	18,6	15,8	17,8	13,0	7,7	3,3	2,7	100,0
2006–2008	–	–	2,1	12,5	17,6	19,0	13,2	16,3	11,5	5,2	2,6	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

U nevěst ve věku 20–29 let rovněž docházelo k poklesu podílu sňatků v celém sledovaném období. Věková skupina 30–39 let nezaznamenala výraznější výkyvy, u ostatních věkových skupin docházelo k nárůstu podílu sňatků.

Tab. 8 – Věková skladba rozvedených nevěst v Jihočeském kraji v období 1992–2008 (v %)

Období	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
1992–1995	0,1	9,0	21,5	19,4	16,6	15,2	11,4	4,2	1,4	0,9	0,3	100,0
1996–2000	0,0	5,5	19,2	20,1	14,5	15,5	14,0	7,7	2,3	0,5	0,9	100,0
2001–2005	–	1,8	13,2	22,0	17,2	15,9	14,6	8,0	4,7	1,8	0,9	100,0
2006–2008	–	0,9	7,1	19,0	18,9	18,6	13,7	12,2	6,1	2,7	0,8	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

U obou pohlaví je patrný postupný přesun opakovaných sňatků do vyššího věku. Důvodem je zejména odklad prvních sňatků, u každého pohlaví se tento trend však projevuje jinak. Rozvedení ženiši mají oproti nevěstám menší zastoupení podílů sňatků ve věkové skupině 20–29 let. U věkové skupiny ženichů 50–54 let je patrný nárůst počtu uzavřených sňatků na rozdíl od nevěst, kde to bylo v o deset let mladším věku (40–44 let). Od 60 let věku je výraznější vzestup podílu patrný u ženichů. Tyto rozdíly jsou zřejmě způsobeny věkem při vstupu do manželství, muži vstupují do manželství dalšího pořadí v průměru o pět let déle než ženy (viz část 3.4.).

3.2 Pořadí sňatku

V České republice díky častějším opakovaným sňatkům v letech 1970–1991 rostl v souborech osob žijících v manželství podíl těch, kteří žili (které žily) ve druhém nebo třetím manželství. Z dat dřívějších sčítání lze zjistit pouze podíly opakovaně vdaných žen. O opakované sňatky rozvedených žen šlo především ve věku do 50 let (Kučera 1994, s. 93). Počty a podíly opakovaných manželství podle věku a pořadí manželství u obou pohlaví byly rozšířeným zpracováním zjištěny teprve z dat sčítání 1991. Maximální podíly druhých i třetích manželství byly ve věku 45–49 let, což ukázal výpočet údajů podle věku. Tyto podíly byly v minulých letech v celé věkové škále menší (Kučera 1994, s. 93–94).

V České republice roste podíl sňatků, které uzavírají jejich protagonisté po několikáté. V letech 2000–2005 byl v průměru sňatek druhým pokusem pro 22 % ženichů i nevěst a pro 3 % žen a 4 % mužů třetím pokusem. Pořadí sňatku roste přímo úměrně s věkem. Ve věkové

skupině 30–34 let se po druhé žení každý čtvrtý ženich, ve věkové skupině 40–49 let to jsou již dvě třetiny a každý pátý ženich se žení po třetí. U žen pozorujeme stejný rys, z nevěst ve věkové skupině 30–34 let jde ve 43 % o druhý sňatek a ve 4 % o třetí, ve věkové skupině 40–49 let jde o druhý sňatek v 70 % a o třetí sňatek v 19 % (Fialová 2007, s. 59).

Podíl sňatků druhého pořadí se v průběhu celého sledovaného období u obou pohlaví snižuje na úkor sňatků třetího a čtvrtého a dalšího pořadí. Přesto sňatky druhého pořadí mezi opakovanými sňatky výrazně dominují, podíl se pohybuje v rozmezí 81,4–85,8 % u mužů a 80,6–86,5 % u žen.

Tab. 9 – Pořadí sňatku rozvedených ženichů v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)

Pořadí sňatku	1992–1995	1996–2000	2001–2005	2006–2008
2	85,8	81,5	81,4	81,5
3	12,6	16,0	16,2	15,3
4+	1,6	2,4	2,4	3,3
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 10 – Pořadí sňatku rozvedených nevěst v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)

Pořadí sňatku	1992–1995	1996–2000	2001–2005	2006–2008
2	86,5	83,2	80,6	82,3
3	12,0	14,6	16,8	14,7
4+	1,5	2,1	2,6	3,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

3.3 Sňatky rozvedených podle vzájemného věku snoubenců

Obecně platí, že ženiši si nejvíce berou přibližně stejně staré nevěsty, případně o málo mladší. V různých věkových kategoriích se věkové rozpětí liší, nejmenší rozpětí je u ženichů a nevěst mezi 20 až 34 lety. Nejširší rozpětí je v oblasti středního věku 35 až 54 let, u ženichů široké rozpětí trvá až do pozdního věku (65+), zatímco u žen se s narůstajícím věkem postupně snižuje, ve věkové skupině 65+ si nejčastěji berou muže ze stejné věkové skupiny.

V analyzovaném časovém období je patrný již zmíněný posun sňatečnosti do vyššího věku. Dokonce dochází k tomu, že se procentuální zastoupení sňatků mezi partnery ve věkové skupině 20–24 let postupem času výrazně snižuje, až vymizí zcela.

Vzhledem k tomu, že je rozdíl mezi pohlavími při vstupu do manželství dle věku, jsou sňatky sledovány odděleně za muže a ženy.

3.3.1 Sňatky rozvedených ženichů podle věku nevěst

V letech 1992–1995 ženiši v „mladších“ věkových intervalech 20–29 let nejčastěji uzavírali opakované sňatky se stejně starými nevěstami. Ženiši ve zbylých věkových skupinách (30–65+) si nejčastěji brali stejně staré nebo mladší nevěsty, se staršími nevěstami se ženili jen v 0–8 procentním podílu.

Tab. 11 – Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1992–1995 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty											Σ
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	
20–24	–	64,3	25,0	7,1	3,6	–	–	–	–	–	–	100,0
25–29	0,4	27,1	48,0	17,8	5,3	1,3	–	–	–	–	–	100,0
30–34	–	12,9	42,1	27,3	12,2	4,0	1,4	–	–	–	–	100,0
35–39	–	5,8	22,8	29,4	26,2	11,8	3,5	0,6	–	–	–	100,0
40–44	–	2,6	12,8	23,9	23,3	24,9	11,1	1,3	–	–	–	100,0
45–49	–	1,2	2,7	8,8	20,0	31,5	30,0	5,4	0,4	–	–	100,0
50–54	–	2,5	2,5	5,8	10,0	24,2	34,2	16,7	3,3	0,8	–	100,0
55–59	–	1,9	–	–	3,8	13,5	19,2	36,5	17,3	3,8	3,8	100,0
60–64	–	–	–	2,9	8,6	8,6	11,4	25,7	20,0	22,9	–	100,0
65+	–	–	–	–	–	9,1	36,4	9,1	13,6	18,2	13,6	100,0
Celkem	0,1	9,0	21,5	19,4	16,6	15,2	11,4	4,2	1,4	0,9	0,3	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 1996–2000 se ženiši ve věkové skupině 20–24 let nejčastěji ženili s nevěstami z věkové skupiny 25–29 let, v této věkové skupině došlo k posunu sňatků (oproti letům 1992–1995). Ve věkové skupině 25–29 let docházelo nejčastěji ke sňatkům se stejně starými nevěstami (jako v období 1992–1995). Ženiši ve věkových skupinách 30–65+ si nejčastěji brali mladší nevěsty, avšak oproti předchozímu sledovanému období se častěji ženili se starší nevěstou (až 21 %).

Tab. 12 – Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1996–2000 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty											Σ
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	
20–24	–	32,4	56,8	8,1	–	2,7	–	–	–	–	–	100,0
25–29	0,5	24,1	47,7	20,1	5,0	1,0	1,0	0,5	–	–	–	100,0
30–34	–	11,8	37,5	28,8	14,2	6,3	1,4	–	–	–	–	100,0
35–39	–	3,4	20,1	33,8	22,4	11,6	8,5	0,3	–	–	–	100,0
40–44	–	0,5	14,8	22,6	21,6	23,4	13,1	3,8	–	–	0,3	100,0
45–49	–	0,9	6,8	13,4	14,5	31,0	24,7	8,2	0,6	–	–	100,0
50–54	–	–	1,2	7,2	10,4	18,4	34,8	25,6	2,0	0,4	–	100,0
55–59	–	0,9	4,5	3,6	0,9	12,5	27,7	32,1	16,1	0,9	0,9	100,0
60–64	–	–	1,7	8,6	3,4	10,3	15,5	24,1	27,6	6,9	1,7	100,0
65+	–	–	–	–	8,3	6,3	4,2	18,8	18,8	8,3	35,4	100,0
Celkem	0,0	5,5	19,2	20,1	14,5	15,5	14,0	7,7	2,3	0,5	0,9	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 2001–2005 všichni ženiši ve věkové skupině 20–24 let uzavírali sňatky se staršími nevěstami. Ve věkových skupinách 25–34 let se ženiši nejčastěji ženili se stejně starými nevěstami. Až od věkové skupiny 35–39 let byla situace obdobná jako v předchozích letech, ženiši si nejvíce brali mladší nevěsty a docházelo oproti předchozím letům častěji k sňatkům se staršími nevěstami a to až v 25 %.

Tab. 13 – Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2001–2005 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty											Σ
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	
20–24	–	–	50,0	50,0	–	–	–	–	–	–	–	100,0
25–29	–	7,7	48,7	27,4	15,4	0,9	–	–	–	–	–	100,0
30–34	–	4,7	25,9	44,5	17,0	5,4	1,9	0,6	–	–	–	100,0
35–39	–	2,1	18,4	36,9	24,2	13,8	4,2	0,3	0,3	–	–	100,0
40–44	–	–	11,9	24,1	28,0	21,3	11,0	2,7	0,9	–	–	100,0
45–49	–	0,3	4,6	10,5	17,3	30,5	28,6	7,0	0,3	0,8	–	100,0
50–54	–	0,4	1,1	5,2	10,0	18,6	33,8	21,2	8,9	0,4	0,4	100,0
55–59	–	1,9	1,3	3,8	4,4	10,0	21,9	30,6	22,5	3,1	0,6	100,0
60–64	–	–	1,4	0,0	2,9	11,6	11,6	15,9	33,3	18,8	4,3	100,0
65+	–	–	–	1,8	–	1,8	7,1	19,6	16,1	28,6	25,0	100,0
Celkem	–	1,8	13,2	22,0	17,2	15,9	14,6	8,0	4,7	1,8	0,9	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 2006–2008 byl u ženichů zaznamenán posun sňatků do vyššího věku, což je patrné z toho, že ve věkové skupině 20–24 let nebyly uskutečněny žádné sňatky. Ve věkových skupinách 25–34 let si ženiši nejčastěji brali stejně staré nevěsty. Od věkové skupiny 35–65+ (výjimkou jsou 50–54 letí ženiši, kteří si nejčastěji brali stejně staré nevěsty) si muži nejvíce brali mladší nevěsty, starší nevěsty až v 21 procentním podílu (stejně jako v roce 1996–2000).

Tab. 14 – Rozvedení ženiši podle věku nevěst (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2006–2008 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty											Σ
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	
20–24	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
25–29	–	13,8	44,8	27,6	13,8	–	–	–	–	–	–	100,0
30–34	–	2,9	26,7	44,2	17,4	6,4	1,2	1,2	–	–	–	100,0
35–39	–	0,8	7,9	36,0	33,5	14,5	6,2	0,8	0,4	–	–	100,0
40–44	–	0,4	6,1	18,8	32,2	28,7	10,0	3,4	0,4	–	–	100,0
45–49	–	0,5	2,2	10,4	12,1	31,3	28,6	12,1	2,7	–	–	100,0
50–54	–	–	–	7,6	12,9	23,6	23,1	26,2	6,2	0,4	–	100,0
55–59	–	–	–	1,9	5,7	10,7	20,8	30,8	20,8	7,5	1,9	100,0
60–64	–	–	–	1,4	1,4	11,3	11,3	28,2	31,0	15,5	–	100,0
65+	–	–	–	2,8	–	–	2,8	13,9	22,2	36,1	22,2	100,0
Celkem	–	0,9	7,1	19,0	18,9	18,6	13,7	12,2	6,1	2,7	0,8	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

3.3.2 Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženicha

U nevěst v letech 1992–1995 byl zaznamenán odlišný trend oproti ženichům v témže období. Vyskytovala se i nevěsta devatenáctiletá, u ženichů se tato věková kategorie vůbec neobjevila. Dále ve věkové skupině 20–34 let si nevěsty nejvíce braly starší ženichy. Tento jev se začal měnit od starších věkových skupin 35–65+ (výjimkou zůstalo 40–44 let, zde se nevěsty opět nejčastěji vdávaly za starší ženichy), kdy si nevěsty nejčastěji braly stejně staré ženichy.

Tab. 15 – Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1992–1995 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty										
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
20–24	–	12,0	1,9	0,6	0,4	–	–	–	–	–	–
25–29	100,0	40,7	30,0	12,3	4,3	1,2	–	–	–	–	–
30–34	–	24,0	32,5	23,5	12,2	4,3	2,1	–	–	–	–
35–39	–	13,3	21,9	31,5	32,7	16,1	6,3	2,9	–	–	–
40–44	–	5,3	10,8	22,5	25,5	29,9	17,8	5,7	–	–	–
45–49	–	2,0	1,9	7,1	18,7	32,3	40,8	20,0	4,2	–	–
50–54	–	2,0	0,8	2,2	4,3	11,4	21,5	28,6	16,7	6,7	–
55–59	–	0,7	–	–	0,7	2,8	5,2	27,1	37,5	13,3	40,0
60–64	–	–	–	0,3	1,1	1,2	2,1	12,9	29,2	53,3	–
65+	–	–	–	–	–	0,8	4,2	2,9	12,5	26,7	60,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 1996–2000 se opět vyskytovala nevěsta devatenáctiletá, která se provdala za ženicha ve věku 25–29 let, tedy ze stejné věkové skupiny, jako tomu bylo u nevěsty v letech 1992–1995. Opět trval stejný jev, kdy si mladší nevěsty nejčastěji braly starší ženichy a to ve věkových skupinách 20–34 a 40–49 let. Nevěsty v 35–39 letech se často vdávaly za ženichy ve věku 35–44 let. Od věkové skupiny 50–54 let nejčastěji uzavíraly sňatky se stejně starými ženichy.

Tab. 16 – Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 1996–2000 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty										
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
20–24	–	9,8	5,0	0,7	–	0,3	–	–	–	–	–
25–29	100,0	39,3	22,5	9,0	3,1	0,6	0,6	0,6	–	–	–
30–34	–	35,2	32,4	23,7	16,3	6,7	1,6	–	–	–	–
35–39	–	10,7	18,4	29,6	27,3	13,2	10,7	0,6	–	–	–
40–44	–	1,6	13,9	20,3	27,0	27,2	16,9	8,9	–	–	5,0
45–49	–	2,5	5,7	10,6	16,0	31,9	28,2	17,2	4,0	–	–
50–54	–	–	0,7	4,1	8,2	13,5	28,2	37,9	10,0	10,0	–
55–59	–	0,8	1,2	0,9	0,3	4,1	10,1	21,3	36,0	10,0	5,0
60–64	–	–	0,2	1,1	0,6	1,8	2,9	8,3	32,0	40,0	5,0
65+	–	–	–	–	1,3	0,9	0,6	5,3	18,0	40,0	85,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 2001–2005 stále přetrvával jev, že se mladší nevěsta v 20–34 a 40–44 letech nejvíce vdávala za staršího ženicha. Ve věkové skupině 35–39 a ve věku nad 45 let se nevěsty nejčastěji vdávaly za stejně staré ženichy.

Tab. 17 – Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2001–2005 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty										
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
20–24	–	–	0,7	0,4	–	–	–	–	–	–	–
25–29	–	24,3	20,8	7,0	5,0	0,3	–	–	–	–	–
30–34	–	40,5	29,9	30,9	15,1	5,2	2,0	1,2	–	–	–
35–39	–	21,6	25,9	31,1	26,1	16,1	5,3	0,6	1,0	–	–
40–44	–	–	14,2	17,3	25,8	21,3	11,9	5,4	3,1	–	–
45–49	–	2,7	6,2	8,6	17,9	34,3	35,1	15,7	1,0	7,9	–
50–54	–	2,7	1,1	3,1	7,6	15,2	30,1	34,3	24,7	2,6	5,3
55–59	–	8,1	0,7	1,3	2,0	4,9	11,6	29,5	37,1	13,2	5,3
60–64	–	–	0,4	–	0,6	2,4	2,6	6,6	23,7	34,2	15,8
65+	–	–	–	0,2	–	0,3	1,3	6,6	9,3	42,1	73,7
Celkem	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V letech 2006–2008 se nevěsty nejvíce vdávaly za starší ženichy ve věkových skupinách 20–44 a 60–64 let. Ve věku 45–49 let nevěsty často uzavíraly sňatky s ženichy z věkových skupin 45–54 let. Nevěsty ve věku 65 a více se nejčastěji vdávaly za stejně staré ženichy.

Tab. 18 – Rozvedené nevěsty podle věku ženichů (rozvedených) v Jihočeském kraji v letech 2006–2008 (v %)

Věk ženicha	Věk nevěsty										
	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
20–24	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
25–29	–	30,8	13,3	3,1	1,5	–	–	–	–	–	–
30–34	–	38,5	46,9	29,1	11,5	4,3	1,1	1,2	–	–	–
35–39	–	15,4	19,4	33,3	31,2	13,7	7,9	1,2	1,2	–	–
40–44	–	7,7	16,3	18,8	32,3	29,3	13,8	5,4	1,2	–	–
45–49	–	7,7	4,1	7,3	8,5	22,3	27,5	13,1	6,0	–	–
50–54	–	–	–	6,5	11,2	20,7	27,5	35,1	16,7	2,7	–
55–59	–	–	–	1,1	3,5	6,6	17,5	29,2	39,3	32,4	27,3
60–64	–	–	–	0,4	0,4	3,1	4,2	11,9	26,2	29,7	–
65+	–	–	–	0,4	–	–	0,5	3,0	9,5	35,1	72,7
Celkem	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V období 1992–1995 si ženiši ve věku 20–29 let nejvíce brali stejně staré nevěsty. S mladšími nevěstami se nejčastěji ženili v 30–65 a více letech. V letech 1996–2000 si ženiši, kteří byli ve věku 20–24 let, nejvíce brali starší nevěsty. Se stejně starou nevěstou se často ženili ve věku 25–29 let. Muži starší než 30 let uzavírali nejčastěji manželství s mladší nevěstou. V letech 2001–2005 si ve věku 20–24 let nejvíce brali starší nevěstu (stejně jako v předchozím období), se stejně starou nevěstou se často ženili v 25–34 letech. S mladší nevěstou se nejčastěji ženili v 35–65 a více letech. V období 2006–2008 si v 25–34 letech nejvíce brali stejně starou nevěstu a mladší nevěstu ve věku nad 35 let.

Tab. 19 – Změny vzájemného věku podle věku ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)

Věk ženicha	1992–1995			1996–2000			2001–2005			2006–2008		
	st-n	ml-n	s-n	st-n	ml-n	s-n	st-n	ml-n	s-n	s-n	ml-n	st-n
20–24	64,3	–	35,7	32,4	–	67,6	–	–	100,0	–	–	–
25–29	48,0	27,6	24,4	47,7	24,6	27,6	48,7	7,7	43,6	44,8	13,8	41,4
30–34	27,3	55,0	17,6	28,8	49,3	21,9	44,5	30,6	24,9	44,2	29,7	26,2
35–39	26,2	57,9	15,9	22,4	57,2	20,4	24,2	57,4	18,4	33,5	44,6	21,9
40–44	24,9	62,6	12,5	23,4	59,5	17,1	21,3	64,0	14,6	28,7	57,5	13,8
45–49	30,0	64,2	5,8	24,7	66,5	8,8	28,6	63,2	8,1	28,6	56,6	14,8
50–54	16,7	79,2	4,2	25,6	72,0	2,4	21,2	69,1	9,7	26,2	67,1	6,7
55–59	17,3	75,0	7,7	16,1	82,1	1,8	22,5	73,8	3,8	20,8	69,8	9,4
60–64	22,9	77,1	–	6,9	91,4	1,7	18,8	76,8	4,3	15,5	84,5	–
65+	13,6	86,4	–	35,4	64,6	–	25,0	75,0	–	22,2	77,8	–

Poznámky: st-n – stejně stará nevěsta, ml-n – mladší nevěsta, s-n – starší nevěsta

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

3.4 Průměrný věk při sňatku

V České republice dochází ke zvyšování průměrného věku při sňatku rozvedených osob. Tento trend je důsledkem růstu průměrného věku při prvním sňatku, prodlužování délky trvání manželství a také prodlužování doby mezi rozvodem a dalším sňatkem (Bartoňová a kol. 2007, s. 27).

Tab. 20 – Průměrný věk při prvním sňatku v České republice v letech 1995–2008

Rok	Muži	Ženy
1995	25,0	22,4
2000	27,1	24,6
2005	29,3	26,7
2007	30,1	27,4
2008	30,3	27,6

Zdroj: Obyvatelstvo, ČSÚ

V rozmezí let 1992–2008 docházelo ke zvyšování průměrného věku při vstupu do opakovaného manželství u ženichů i u nevěst také v Jihočeském kraji. Rozdíl mezi průměrnými věky obou snoubenců v Jihočeském kraji byl přibližně čtyři roky po celé sledované období.

Tab. 21 – Průměrný věk oboustranně rozvedených snoubenců při sňatku v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Období	Muži	Ženy
1992–1995	39,8	35,9
1996–2000	41,5	37,4
2001–2005	43,2	39,7
2006–2008	45,2	41,4

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Stejně jako průměrný věk se zvýšily i další střední hodnoty. Oproti výchozímu roku došlo v posledním sledovaném období k nárůstu všech statistických ukazatelů u obou pohlaví. U mužů se zvýšil věk, ve kterém se ženila mladší čtvrtina, o 3,4 roku z 35,8 na 39,2 let, u žen dokonce o 6,6 roku z 30,3 na 36,9 let. Medián se zvýšil o 6,3 let u mužů a o 5 let u žen.

Nejstarší čtvrtina snoubenců také zestárla: u mužů o 7,4 roku ze 47,3 na 54,7 let, u žen o 6,5 roku, v letech 2005–2008 již byly tyto nevěsty starší než 50,8 let. Zároveň se rozpětí rozšířilo, a to u mužů, kde se prodloužil interval mezi horním a dolním kvantilem z 11,5 na 15,5 let. U žen se hodnoty pouze posunuly do vyššího věku, rozpětí se příliš nezměnilo.

Tab. 22 – Střední hodnoty sňatkového věku oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Období	Muži			Ženy		
	Dolní kvartil	Medián	Horní kvartil	Dolní kvartil	Medián	Horní kvartil
1992–1995	35,8	41,4	47,3	30,3	37,2	44,3
1996–2000	36,5	43,2	50,8	32,9	39,1	46,3
2001–2005	38,9	45,5	51,0	35,0	41,5	48,2
2006–2008	39,2	47,7	54,7	36,9	42,2	50,8

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

3.5 Sňatky rozvedených podle doby uplynulé od rozvodu

Pro intenzitu opakovaných sňatků je důležité, jak brzy (nebo dlouho) po zániku předchozího manželství se rozvedení rozhodnou uzavřít nový sňatek. Na celostátní úrovni se tato doba mírně prodlužuje a podíl opakovaných sňatků snižuje. Vzhledem k tomu, že na krajské úrovni nelze počítat redukovanou sňatečnost rozvedených (vzhledem k migracím a malému počtu sňatků), pokusila jsem se doložit tento trend alespoň změnou skladby sňatků podle doby uplynulé od rozvodu.

Okolnost, že byla k dispozici výchozí databáze, umožňovala i poněkud netradiční rozbor, a to rozklad sňatků podle doby uplynulé od rozvodu partnera/partnerky podle jejich věku. Výpočet jsem omezila na sledování trendu podle věku ženichů do 30 let, 30–39 let a 40 a více let věku bez ohledu na věk nevěst (soubory nebyly příliš velké). Cílem bylo zhodnotit, zda ženiši posouvají (zkracují či oddalují) dobu uzavření sňatku od zániku předchozího manželství a jak se toto prodlužování projevuje v délce, která uplynula od rozvodu jejich partnerek.

Ze získaných dat vyplynulo, že dochází k posunu sňatků do vyššího věku. V celém sledovaném období téměř vymizely opakované sňatky mužů do 30 let: pokles v absolutních číslech z 64 na 9 sňatků. Rovněž ubývají sňatky mužů ve věku 30 až 39 let (ze 158 na 137). Téměř o třetinu narostly sňatky mužů ve věku 40+. Je patrný nárůst doby uplynulé od rozvodu směrem ke starším věkovým skupinám.

Tab. 23 – Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 1992–1995 (průměr let, abs. čísla)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	13	9	0	–	22	19	18	6	2	45	11	9	7	4	31
1–4	9	25	1	–	35	13	46	14	3	75	11	34	15	9	69
5–9	2	3	1	–	6	4	11	13	2	30	8	13	25	7	53
10+	–	1	–	–	1	1	4	1	1	7	4	10	11	23	48
Σ	24	38	2	–	64	37	79	34	8	158	34	66	58	43	201

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 24 – Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 1996–2000 (průměr let, abs. čísla)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	7	7	1	–	15	12	14	4	0	30	11	10	5	6	32
1–4	8	15	1	–	24	14	47	16	3	80	12	39	15	11	77
5–9	2	4	2	0	8	5	12	12	3	32	8	18	27	17	70
10+	0	1	–	–	1	1	3	3	1	8	7	12	11	34	64
Σ	17	27	4	0	48	32	76	35	7	150	38	79	58	68	243

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 25 – Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 2001–2005 (průměr let, abs. čísla)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	4	2	0	–	6	10	11	6	2	29	13	9	9	5	36
1–4	3	10	2	–	15	8	36	15	3	62	10	29	12	14	65
5–9	1	1	0	–	2	6	14	16	2	38	7	19	24	14	64
10+	0	–	0	–	0	2	4	3	3	12	7	13	15	50	85
Σ	8	13	2	–	23	26	65	40	10	141	37	70	60	83	250

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 26 – Sňatky podle věku ženichů a doby uplynulé od rozvodu ženichů a nevěst v letech 2006–2008 (průměr let, abs. čísla)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	2	–	–	–	2	9	7	6	1	23	11	9	5	8	33
1–4	1	4	–	–	5	6	36	11	3	56	13	39	15	12	79
5–9	0	1	1	–	2	4	13	17	5	39	6	20	29	27	82
10+	0	0	–	–	0	4	5	6	4	19	7	19	19	73	118
Σ	3	5	1	–	9	23	61	40	13	137	36	87	68	120	312

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V celém sledovaném období uzavírali rozvedení muži do 30 let a ve věku 30–39 let nejčastěji sňatky po 0–4 letech od zániku předchozího manželství. Jejich nevěstami byly ženy, které se vdávaly rovněž do pěti let od rozvodu svého předchozího manželství. Lze tedy hovořit o určitém typu homogamie. Trend homogamie byl rovněž patrný i u sňatků po 5–9 letech od rozvodu u mužů do 30 let v letech 1992–2000 a 2006–2008 (zde se jednalo pouze o 1 sňatek) a u mužů ve věku 30–39 let v obdobích 1992–1995 a 2001–2008.

S výjimkou let 1996–2000 se u mužů do 30 let nevyskytovaly sňatky po 10 a více letech od rozvodu, což je především způsobeno jejich nízkým věkem.

Muži ve věku 40 a více let zaznamenávali homogamii sňatků v letech 1992–1995 a 2001–2005, ve zbylých obdobích si do jednoho roku od rozvodu nejvíce brali nevěsty, které byly rozvedené 1–4 roky.

Tab. 27 – Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 1992–1995 (v %)

D _s	Muži do 30 let				Muži 30–39 let				Muži 40+			
	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+
0	53,2	23,5	16,7	–	50,7	22,8	17,8	28,6	32,3	14,1	12,5	9,6
1–4	37,2	66,0	50,0	–	34,9	57,6	41,5	35,7	31,6	51,7	26,3	20,5
5–9	9,6	8,5	33,3	–	11,6	14,2	37,0	28,6	24,1	19,8	42,2	15,7
10+	–	2,0	–	–	2,7	5,4	3,7	7,1	12,0	14,4	19,0	54,2
Celkem	100,0	100,0	100,0	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 28 – Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 1996–2000 (v %)

D _s	Muži do 30 let				Muži 30–39 let				Muži 40+			
	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+
0	39,8	26,1	22,2	–	38,5	18,4	11,7	2,6	29,3	12,5	8,0	8,7
1–4	45,8	56,0	33,3	–	44,1	62,1	45,3	42,1	31,9	49,1	25,7	15,7
5–9	12,0	15,7	44,4	100,0	14,3	15,5	34,1	39,5	20,7	22,8	46,5	25,4
10+	2,4	2,2	–	–	3,1	4,0	8,9	15,8	18,1	15,5	19,8	50,1
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 29 – Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 2001–2005 (v %)

D _s	Muži do 30 let				Muži 30–39 let				Muži 40+			
	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+
0	43,9	16,2	8,3	–	39,2	16,6	14,2	18,0	36,0	12,7	15,0	6,5
1–4	41,5	73,5	66,7	–	29,2	55,4	37,6	30,0	25,8	41,2	20,3	16,5
5–9	9,8	10,3	8,3	–	23,1	21,2	40,6	24,0	18,3	27,1	39,9	16,5
10+	4,9	–	16,7	–	8,5	6,8	7,6	28,0	19,9	19,0	24,8	60,5
Celkem	100,0	100,0	100,0	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 30 – Sňatky rozvedených ženichů podle věku, podle doby uplynulé od rozvodu a podle doby uplynulé od rozvodu nevěsty v letech 2006–2008 (v %)

D _s	Muži do 30 let				Muži 30–39 let				Muži 40+			
	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+	0	1–4	5–9	10+
0	63,6	–	–	–	40,6	11,8	15,6	5,4	30,6	10,3	6,9	6,6
1–4	27,3	68,8	–	–	24,6	58,6	27,9	21,6	35,2	45,0	22,8	10,2
5–9	9,1	25,0	100,0	–	18,8	21,0	41,8	40,5	15,7	23,3	42,6	22,4
10+	0,0	6,3	–	–	15,9	8,6	14,8	32,4	18,5	21,4	27,7	60,8
Celkem	100,0	100,0	100,0	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

U žen, které si braly muže mladší 30 let, je největší podíl sňatků ve stejných intervalech během sledovaného období (s výjimkou období 1996–2000). Výjimku tvoří kategorie sňatků uzavíraných po 10 a více letech, kde se jednalo v absolutních číslech o malé počty. V celém sledovaném období byly u nevěst provdaných za ženichy ve věku 30 až 39 let patrné přesuny nejvyšších podílů sňatků pouze do jednoho roka od rozvodu a po deseti a více letech od

rozvodu. U nevěst, které si braly ženichy starší 40 let, byla zřejmá homogamie sňatků v celém sledovaném období.

Tab. 31 – Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	57,5	41,4	1,1	–	100,0	41,6	40,4	13,5	4,5	100,0	34,4	29,6	23,2	12,8	100,0
1–4	25,2	72,7	2,2	–	100,0	17,1	60,9	18,7	3,3	100,0	15,4	49,8	22,3	12,5	100,0
5–9	37,5	54,2	8,3	–	100,0	14,2	37,5	41,7	6,7	100,0	15,4	25,0	47,1	12,5	100,0
10+	–	100,0	–	–	100,0	14,3	60,7	17,9	7,1	100,0	8,5	20,2	23,4	47,9	100,0
Σ	37,2	60,5	2,4	–	100,0	23,4	50,6	21,6	4,5	100,0	16,8	33,1	29,2	20,9	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 32 – Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000 (v %)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	45,8	48,6	5,6	–	100,0	40,5	45,1	13,7	0,7	100,0	34,8	31,6	14,6	19,0	100,0
1–4	31,9	63,0	5,0	–	100,0	17,7	58,1	20,2	4,0	100,0	15,6	51,0	19,3	14,1	100,0
5–9	25,0	52,5	20,0	2,5	100,0	14,6	36,9	38,9	9,6	100,0	11,1	25,9	38,2	24,8	100,0
10+	40,0	60,0	–	–	100,0	11,9	35,7	38,1	14,3	100,0	10,5	19,1	17,5	52,9	100,0
Σ	35,2	56,8	7,6	0,4	100,0	21,4	49,8	23,8	5,0	100,0	15,4	32,8	23,6	28,2	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 33 – Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005 (v %)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	60,0	36,7	3,3	–	100,0	35,9	38,0	19,7	6,3	100,0	36,4	23,9	25,0	14,7	100,0
1–4	22,7	66,7	10,7	–	100,0	12,4	58,6	24,1	4,9	100,0	15,0	44,5	19,3	21,2	100,0
5–9	33,3	58,3	8,3	–	100,0	15,7	36,1	41,9	6,3	100,0	10,7	29,6	38,4	21,4	100,0
10+	50,0	–	50,0	–	100,0	17,7	35,5	24,2	22,6	100,0	8,6	15,4	17,7	58,3	100,0
Σ	33,9	56,2	9,9	–	100,0	18,5	46,3	28,1	7,1	100,0	14,9	27,7	24,4	33,0	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 34 – Sňatky rozvedených nevěst podle věku ženichů a podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008 (v %)

D _s	Muži do 30 let					Muži 30–39 let					Muži 40+				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
0	100,0	–	–	–	100,0	39,4	31,0	26,8	2,8	100,0	33,7	27,6	14,3	24,5	100,0
1–4	21,4	78,6	–	–	100,0	10,1	64,9	20,2	4,8	100,0	15,9	49,4	19,2	15,5	100,0
5–9	14,3	57,1	28,6	–	100,0	11,0	33,1	43,2	12,7	100,0	6,9	24,9	35,1	33,1	100,0
10+	–	100,0	–	–	100,0	19,3	28,1	31,6	21,1	100,0	5,7	15,9	15,9	62,5	100,0
Σ	37,9	55,2	6,9	–	100,0	16,7	44,9	29,5	8,9	100,0	11,6	28,1	21,6	38,8	100,0

Poznámky: D_s – doba uplynulá od rozvodu u nevěsty

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Obě pohlaví většinou zaznamenala homogamii sňatků. Z čehož vyplývá, že se často berou snoubenci po stejně dlouhé době od rozvodu.

3.6 Sňatky rozvedených mužů podle doby uplynulé od rozvodu

Sňatky uzavřené do roka od zániku předchozího manželství mohou zobrazovat, z kolika procent je důvodem rozvodu navázání vztahu s jiným partnerem; nejčastěji se odehrávaly v mladším věku. Postupně se snižovaly z důvodu přesunu sňatků do vyššího věku, podíl ženichů do 40 let byl 64 % v letech 1992–1995, 57 % v letech 1996–2000, v období 2001–2005 48 % a v letech 2006–2008 byl 43 %.

S nárůstem počtu let od zániku předchozího manželství byl rovněž patrný vzestup podílů sňatků připadajících na starší muže. Podíl sňatků nad 50 let po 10–14 letech od zániku předchozího manželství byl 30 % v letech 1992–1995, v letech 1996–2000 to bylo 36 %, v období 2001–2005 již 40 % a 43 % v letech 2006–2008. U sňatků po více jak 15-ti letech byly podíly následující, v období 1992–1995 60 %, v letech 1996–2000 71 %, 72 % v letech 2001–2005, již 83 % v období 2006–2008.

Tab. 35 – Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
0	4,6	20,6	19,6	19,6	15,5	11,5	5,1	1,9	0,8	0,8	100,0
1–4	1,5	19,4	20,6	22,5	16,8	12,4	4,1	1,1	1,0	0,5	100,0
5–9	–	1,6	12,1	24,1	24,7	19,8	10,2	4,0	1,9	1,6	100,0
10–14	–	–	6,9	15,5	19,8	27,6	14,7	6,9	6,0	2,6	100,0
15+	–	–	1,3	1,3	11,5	25,6	20,5	17,9	14,1	7,7	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 36 – Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
0	3,9	15,3	20,6	16,7	14,6	15,5	6,3	4,6	1,2	1,4	100,0
1–4	2,1	12,7	22,2	19,1	18,1	12,4	9,0	2,3	1,4	0,7	100,0
5–9	0,2	3,5	14,8	22,1	21,9	16,5	10,9	6,6	2,1	1,4	100,0
10–14	–	0,4	0,8	13,8	23,1	25,5	19,8	8,1	5,3	3,2	100,0
15+	–	–	–	1,5	5,9	21,5	28,9	14,1	12,6	15,6	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 37 – Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
0	0,8	10,6	17,1	19,3	16,0	16,8	10,9	5,3	2,0	1,1	100,0
1–4	0,1	9,1	22,2	21,8	16,5	15,3	9,6	4,2	0,5	0,8	100,0
5–9	–	2,3	15,7	22,5	16,3	18,8	12,4	7,0	3,1	1,7	100,0
10–14	–	–	4,2	14,8	17,9	23,6	22,1	12,2	4,2	1,1	100,0
15+	–	–	–	–	9,0	19,0	18,5	21,0	15,5	17,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 38 – Věková skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Celkem
0	–	5,9	18,6	18,1	20,2	12,8	11,7	8,5	3,7	0,5	100,0
1–4	–	3,4	20,0	20,0	20,5	14,4	11,9	6,0	2,6	1,1	100,0
5–9	–	0,6	11,0	26,4	18,1	13,2	17,8	8,6	2,8	1,5	100,0
10–14	–	–	3,8	11,0	27,1	15,2	20,5	13,3	5,2	3,8	100,0
15+	–	–	–	3,2	6,3	8,5	24,9	31,2	16,9	9,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tyto závěry lze podpořit i tím, že budeme srovnávat skladbu ženichů podle doby od rozvodu a podle věku. U mladších mužů byly patrné sňatky dříve po rozvodu, ve vyšším věku nebyl trend vyhraněn, ale i tady bylo patrné ubývání sňatků v mladším věku po kratší době od rozvodu.

Tab. 39 – Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1992–1995 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	60,7	34,2	26,3	21,0	19,0	16,5	15,8	13,5	8,6	13,6
1–4	39,3	63,1	54,3	47,6	40,3	35,0	25,0	15,4	20,0	18,2
5–9	–	2,7	16,2	25,9	30,2	28,5	31,7	28,8	20,0	27,3
10–14	–	–	2,9	5,2	7,5	12,3	14,2	15,4	20,0	13,6
15+	–	–	0,4	0,3	3,0	7,7	13,3	26,9	31,4	27,3
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 40 – Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1996–2000 (v %)**

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	45,9	33,2	24,4	18,6	15,8	19,0	10,8	17,9	8,6	12,5
1–4	51,4	57,8	55,3	44,6	41,2	32,1	32,8	18,8	22,4	12,5
5–9	2,7	8,5	19,7	27,6	26,6	22,7	21,2	28,6	17,2	14,6
10–14	–	0,5	0,5	8,8	14,3	17,9	19,6	17,9	22,4	16,7
15+	–	–	–	0,5	2,0	8,2	15,6	17,0	29,3	43,8
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 41 – Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2001–2005 (v %)**

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	75,0	32,5	19,2	17,9	17,4	16,2	14,5	11,9	10,1	7,1
1–4	25,0	57,3	51,7	41,8	37,2	30,5	26,4	19,4	5,8	10,7
5–9	–	10,3	25,6	30,1	25,6	26,2	23,8	22,5	23,2	16,1
10–14	–	–	3,5	10,1	14,3	16,8	21,6	20,0	15,9	5,4
15+	–	–	–	–	5,5	10,3	13,8	26,3	44,9	60,7
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 42 – Skladba rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2006–2008 (v %)

Doba od rozvodu	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	–	37,9	20,3	14,0	14,6	13,2	9,8	10,1	9,9	2,8
1–4	–	55,2	54,1	38,4	36,4	36,8	24,4	17,6	16,9	13,9
5–9	–	6,9	20,9	35,5	22,6	23,6	25,8	17,6	12,7	13,9
10–14	–	–	4,7	9,5	21,8	17,6	19,1	17,6	15,5	22,2
15+	–	–	–	2,5	4,6	8,8	20,9	37,1	45,1	47,2
Celkem	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Ve sledovaném období byl vypočítán po jednotlivých letech (1992 až 2008) podíl rozvodů z důvodu navázání sňatku s jiným partnerem. Hodnoty se u mužů drží téměř konstantně na 4 %. Nejvyšší hodnoty činily 5,2 % (1993) a nejmenší 2,9 % (2006) u mužů (viz příloha 2).

3.7 Sňatky rozvedených žen podle doby uplynulé od rozvodu

Podíly sňatků odehrávajících se do roka od zániku předchozího manželství zobrazují, z kolika procent bylo pravděpodobně důvodem rozvodu navázání vztahu s jiným partnerem. Nejčastěji se vyskytovaly v mladším věku mužů i žen, ale podíly žen byly výrazně vyšší. Podíly se postupně snižovaly z důvodu přesunu sňatků do vyššího věku, podíl sňatků do 40 let byl 83 % v letech 1992–1995, 77 % v letech 1996–2000, v období 2001–2005 činil 69 % a v letech 2006–2008 téměř stejných 67 %.

S nárůstem počtu let od zániku předchozího manželství byl rovněž patrný vzestup sňatků připadajících na starší ženy, ale podíly byly na rozdíl od mužů výrazně nižší. Podíl sňatků nad 50 let po 10–14 letech od zániku předchozího manželství byl v letech 1992–1995 17 %, 20 % v letech 1996–2000, v letech 2001–2005 19 % a 30 % v období 2006–2008. U sňatků po více jak 15-ti letech byly patrné následující podíly, 47 % v období 1992–1995, 58 % v letech 1996–2000, již 62 % v letech 2001–2005 a 59 % v období 2006–2008.

Tab. 43 – Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1992–1995 (v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Σ
0	0,3	20,1	28,5	20,3	13,4	10,0	5,7	1,0	0,5	0,3	–	100,0
1–4	–	10,1	30,1	20,9	16,6	13,1	6,6	2,2	0,3	0,1	–	100,0
5–9	–	–	9,9	23,6	21,6	20,2	17,0	6,8	0,6	0,3	–	100,0
10–14	–	–	–	8,5	18,4	29,8	26,2	8,5	5,0	2,8	0,7	100,0
15+	–	–	–	1,3	7,7	11,5	32,1	17,9	14,1	10,3	5,1	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 44 – Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 1996–2000
(v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Σ
0	0,3	11,5	24,6	24,6	15,7	10,2	9,2	2,9	0,8	–	0,3	100,0
1–4	–	8,5	28,4	23,0	14,2	13,7	8,2	3,0	0,8	0,1	0,1	100,0
5–9	–	0,2	13,1	21,9	17,3	17,5	17,5	9,1	2,9	0,2	0,4	100,0
10–14	–	–	–	9,1	15,2	27,3	28,1	14,7	3,9	1,3	0,4	100,0
15+	–	–	–	–	0,7	14,2	27,0	33,3	10,6	3,5	10,6	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 45 – Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2001–2005**
(v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Σ
0	–	4,2	20,2	25,3	19,7	13,5	6,5	7,9	2,2	0,6	–	100,0
1–4	–	3,1	21,6	28,0	16,9	14,7	11,1	2,8	1,6	0,1	–	100,0
5–9	–	–	9,6	26,9	20,5	17,7	15,2	6,3	2,9	0,6	0,4	100,0
10–14	–	–	–	11,5	21,3	23,3	24,9	9,9	6,7	2,0	0,4	100,0
15+	–	–	–	–	2,9	11,2	24,4	24,8	19,0	11,2	6,6	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 46 – Věková skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu v letech 2006–2008**
(v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+	Σ
0	–	4,0	18,8	25,6	18,2	17,6	5,1	7,4	2,8	0,6	–	100,0
1–4	–	1,2	13,1	25,7	21,1	18,5	11,9	5,9	1,4	1,0	0,2	100,0
5–9	–	0,3	2,7	23,8	23,0	17,8	13,5	11,4	4,6	2,7	0,3	100,0
10–14	–	–	–	8,8	19,7	21,1	20,6	18,0	8,8	2,2	0,9	100,0
15+	–	–	–	–	4,9	18,1	18,1	25,8	19,8	9,3	3,8	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tyto závěry lze podpořit srovnáním skladby nevěst podle délky od rozvodu a podle věku. Mladší ženy uskutečňovaly sňatky dříve po rozvodu. Ve vyšším věku nebyl trend vyhraněn, ale i zde bylo patrné postupné ubývání sňatků v mladším věku, ale ne tak výrazné jako u mužů. V letech 1992–2000 byly zaznamenány sňatky nevěst devatenáctiletých a mladších, ale v každém období se jednalo v absolutních číslech pouze o jednu nevěstu, proto byl podíl 100 %.

Tab. 47 – Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1992–1995
(v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	100,0	52,0	30,8	24,4	18,7	15,4	11,5	5,7	8,3	6,7	–
1–4	–	48,0	59,4	46,0	42,4	36,6	24,6	22,9	8,3	6,7	–
5–9	–	–	9,7	25,6	27,3	28,0	31,4	34,3	8,3	6,7	–
10–14	–	–	–	3,7	9,4	16,5	19,4	17,1	29,2	26,7	20,0
15+	–	–	–	0,3	2,2	3,5	13,1	20,0	45,8	53,3	80,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 48 – Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 1996–2000 (v %)

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	100,0	36,1	22,2	21,2	18,8	11,4	11,4	6,5	6,0	–	5,0
1–4	–	63,1	60,8	47,0	40,1	36,3	24,0	16,0	14,0	–	5,0
5–9	–	0,8	17,0	27,1	29,8	28,1	31,2	29,6	32,0	10,0	10,0
10–14	–	–	–	4,7	11,0	18,4	21,1	20,1	18,0	30,0	5,0
15+	–	–	–	–	0,3	5,8	12,3	27,8	30,0	50,0	75,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 49 – Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2001–2005 (v %)**

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	–	40,5	26,3	19,7	19,6	14,6	7,6	16,9	8,2	5,3	–
1–4	–	59,5	55,5	43,2	33,3	31,3	25,8	12,0	11,3	2,6	–
5–9	–	–	18,2	30,7	30,0	28,0	26,2	19,9	15,5	7,9	10,5
10–14	–	–	–	6,4	15,1	17,9	20,9	15,1	17,5	13,2	5,3
15+	–	–	–	–	2,0	8,2	19,5	36,1	47,4	71,1	84,2
Celkem	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 50 – Skladba rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu podle věku v letech 2006–2008 (v %)**

Doba od rozvodu	–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65+
0	–	53,8	33,7	17,2	12,3	12,1	4,8	7,7	6,0	2,7	–
1–4	–	38,5	56,1	41,4	34,2	30,5	26,5	14,9	7,1	10,8	9,1
5–9	–	7,7	10,2	33,7	32,7	25,8	26,5	25,0	20,2	27,0	9,1
10–14	–	–	–	7,7	17,3	18,8	24,9	24,4	23,8	13,5	18,2
15+	–	–	–	–	3,5	12,9	17,5	28,0	42,9	45,9	63,6
Celkem	–	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Ve sledovaném období bylo také zjišťováno, kolik mužů a žen se znovu oženilo nebo vdalo do roka od rozvodu předchozího manželství. Jejich podíl z celkového počtu rozvodů, které se uskutečnily v daném a předchozím roce, by mohl být považován za podíl manželství rozpadlých právě z důvodu nové známosti. Zjištěný podíl nebyl velký. Hodnoty byly přibližně stejné i u mužů i u žen a držely se téměř konstantně na 4 %. U žen byly nejvyšší hodnoty 5,4 % v roce 1994, nejnižší hodnoty 2,8 % v roce 2005 (viz příloha 2).

Kapitola 4

Sňatky rozvedených snoubenců podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

V České republice lze sledovat intenzitu sňatečnosti podle vzdělání snoubenců pouze v letech sčítání. V roce 2001 vstupovali do manželství v největší míře snoubenci s dokončeným vysokoškolským vzděláním. Právě u nich byl u žen také nejvíce patrný přesun sňatečnosti do vyššího věku v porovnání se situací v roce 1991. Rozdíly mezi snoubenci s nižším vzděláním nebyly příliš velké. Pouze v roce 2001 byla vysoká úroveň sňatečnosti se středním vzděláním bez maturity v časném věku do 20 let (většinou pouze vyučených žen). Data pro sledování skladby snoubenců podle jejich dokončeného vzdělání jsou dostupná každoročně. Podíl manželských párů, kde mají oba partneři stejný stupeň dokončeného vzdělání, se v populaci v podstatě nemění a osciluje kolem 57 %. Trvale roste podíl svazků manželů se stejným vyšším vzděláním, souvisí to především s růstem sňatkového věku. Manželství zakládají snoubenci s již ukončeným nejen středním, ale i vysokoškolským vzděláním, což se projevuje rychlým růstem počtu i zastoupení zvláště manželských svazků dvou vysokoškoláků (Bartoňová a kol. 2007, s. 28).

Jedním z možných důvodů odkladu sňatku (tudíž i případného posunu sňatku druhého a dalšího pořadí do vyššího věku) je i možnost dalšího vzdělávání díky širší nabídce středních i vyšších odborných škol a více stupňů vysokoškolského vzdělání. Tuto problematiku dokládá i změna struktury obyvatelstva Jihočeského kraje podle vzdělání (patrná z výsledků sčítání v letech 1991 a 2001). Z obyvatelstva staršího 15 let mělo v roce 1991 základní vzdělání 33,9 % osob. Tento podíl se v roce 2001 snížil na 23,5 % ve prospěch osob vyučených a se středním vzděláním bez maturity (nárůst o 7,6 procentního bodu na 38,7 %) i osob se středním vzděláním s maturitou a absolventů vyšších škol (zvýšení o 5,2 procentního bodu na 28,4 % = průměr ČR). Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob se zvýšil pouze o 1,5 procentního bodu. V roce 2001 představovali absolventi vysokých škol 7,8 % obyvatel starších 15 let. Zvláště patrný je tento nárůst u žen s vyšším než základním vzděláním, což je ovlivněno jednak větším zájmem nastupujících generací žen o studium a vymíráním generací z poloviny 20. století, kdy další vzdělávání u žen nebylo časté (Demografie Jihočeského kraje 2010).

4.1 Sňatky podle věku a vzdělání rozvedeného ženicha

Věková skladba rozvedených ženichů dle vzdělání se během sledovaných let měnila. Klesal počet ženichů se základním vzděláním a naopak rostl počet ženichů se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolsky vzdělaných ženichů. Počty ženichů se středním vzděláním bez maturity kolísaly.

Tab. 51 – Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (průměr let, abs. čísla)

Období	1	2	3	4	Celkem
1992–1995	57	222	100	40	419
1996–2000	62	184	137	58	441
2001–2005	38	190	135	52	415
2006–2008	35	213	158	53	459

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Situaci dobře vystihují například muži se základním vzděláním. V letech 1992–1995 byli tyto ženiši zastoupeni nejčastěji ve věku 35–49 let (13,2–24,6 % z této vzdělanostní kategorie), ale bylo jich také relativně více i mladších (13 % ve věku 25–29, 11 % ve věku 30–34 let). V následujících letech se vyšší podíly těchto ženichů přesouvaly především do vyšších věkových skupin nad 40 let: v letech 1996–2000 jich bylo zastoupeno v tomto věku 62 %, v letech 2001–2005 už 71 % a v letech 2006–2008 to bylo 72 %.

Obdobný jev byl patrný i u mužů se středním vzděláním bez maturity, tedy především vyučených nebo s jiným odborným vzděláním. Na začátku převažovali mladší ženiši do 39 let (58 % ženichů z této vzdělanostní kategorie v letech 1992–1995, 47 % v letech 1996–2000), v dalších obdobích se objevovali spíše starší ženiši: v letech 2006–2008 to byli nejvíce muži ve věku 40–44 let, kteří tvořili téměř 18 % všech ženichů z této vzdělanostní kategorie.

V 90. letech se v České republice u mužů ve věku 30–60 let udržoval takřka stabilní podíl středoškoláků mezi 20 a 23 procenty (Fialová 1994, s. 9). V Jihočeském kraji v letech 1992–1995 převažovali ženiši se středním vzděláním s maturitou do 44 let (69 %), v letech 1996–2000 již 64 %, 61 % v letech 2001–2005 a v letech 2006–2008 podíl poklesl na 57 %.

Jde-li o ženichy s vysokoškolským vzděláním, jednak rostl jejich počet a měnila se i jejich skladba. Z počátku šlo spíše o mladší muže do 39 let (48 % ženichů z této vzdělanostní kategorie v letech 1992–1995, v letech 2006–2008 už jen 21 %). V následujících letech se ale vyšší četnosti přesunují do vyššího věku, v letech 2006–2008 byl nejčastějším vysokoškolačkem ženich ve věku 50–54 let.

Tab. 52 – Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Věk	1992–1995				1996–2000			
	1	2	3	4	1	2	3	4
20–24	0,4	2,0	2,0	0,6	2,3	2,4	1,2	–
25–29	12,7	14,8	13,3	7,6	6,1	9,9	11,8	2,8
30–34	10,5	18,2	16,3	17,1	14,1	16,4	19,5	12,5
35–39	14,9	22,6	19,1	22,8	15,1	18,7	16,3	19,8
40–44	24,6	16,9	18,3	16,5	19,3	16,9	15,6	26,0
45–49	13,2	16,0	16,1	15,2	15,8	15,9	16,0	16,0
50–54	8,3	6,1	7,3	11,4	13,2	11,5	10,3	11,1
55–59	5,3	1,9	3,5	5,7	5,8	4,6	4,7	6,9
60–64	6,1	1,0	2,5	1,3	2,9	2,5	2,8	2,4
65+	3,9	0,5	1,5	1,9	5,5	1,3	1,7	2,4
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 53 – Skladba rozvedených ženichů podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)**

Věk	2001–2005				2006–2008			
	1	2	3	4	1	2	3	4
20–24	–	0,2	0,3	–	–	–	–	–
25–29	4,8	7,4	5,3	0,8	4,7	2,4	1,7	0,6
30–34	9,0	16,3	19,2	6,1	12,3	13,9	13,5	3,8
35–39	15,3	19,7	19,5	14,2	11,3	16,9	20,2	16,5
40–44	13,2	15,1	16,5	18,4	12,3	17,6	21,3	22,2
45–49	15,9	18,1	15,8	23,8	9,4	13,3	13,1	15,8
50–54	21,2	11,4	10,5	18,8	21,7	14,6	15,2	23,4
55–59	7,4	6,6	8,0	11,1	17,9	13,5	8,2	9,5
60–64	4,8	3,0	3,3	3,4	3,8	5,5	5,3	4,4
65+	8,5	2,1	1,6	3,4	6,6	2,4	1,7	3,8
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Situaci dobře dokládá srovnání skladby ženichů podle věku a vzdělání (tabulky 54 a 55). Lze vysledovat přesun v četnostech v souvislosti s věkem a také v čase.

Na počátku sledovaného období byli mezi opětovně se ženícími častěji muži se základním vzděláním ve vyšším věku (v letech 1992–1995 ve věku nad 50 let). V dalších obdobích se jejich podíly snižovaly na úkor vyššího vzdělání. Muži s odborným vzděláním bez maturity byli nejčastějšími ženichy na počátku sledovaného období až do 59 let věku, v letech 1996–2000 až do 64 let věku, v období 2001–2008 ve všech věkových kategoriích. Muži se středním vzděláním s maturitou se stali nejčastějšími ženichy od 60 let v letech 1992–1995, v období 1996–2000 až v 65 a více letech. Podíly vysokoškoláků se směrem k vyššímu věku v letech 1996–2005 zvyšovaly. V celém sledovaném období se zvyšovaly i absolutní počty vysokoškoláků.

Tab. 54 – Skladba rozvedených ženichů podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Věk	1992–1995					1996–2000				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
20–24	3,6	64,3	28,6	3,6	100,0	18,9	59,5	21,6	–	100,0
25–29	12,9	58,2	23,6	5,3	100,0	9,5	45,7	40,7	4,0	100,0
30–34	8,6	58,3	23,4	9,7	100,0	12,1	41,4	36,7	9,9	100,0
35–39	9,8	57,9	21,9	10,4	100,0	12,1	44,3	28,9	14,7	100,0
40–44	18,4	49,2	23,9	8,5	100,0	15,1	39,2	26,9	18,8	100,0
45–49	11,5	54,6	24,6	9,2	100,0	13,9	41,8	31,3	13,1	100,0
50–54	15,8	45,0	24,2	15,0	100,0	16,4	42,4	28,4	12,8	100,0
55–59	23,1	32,7	26,9	17,3	100,0	16,1	37,5	28,6	17,9	100,0
60–64	40,0	25,7	28,6	5,7	100,0	15,5	39,7	32,8	12,1	100,0
65+	40,9	18,2	27,3	13,6	100,0	35,4	25,0	25,0	14,6	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 55 – Skladba rozvedených ženichů podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)**

Věk	2001–2005					2006–2008				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
20–24	–	50,0	50,0	–	100,0	–	–	–	–	–
25–29	7,7	59,8	30,8	1,7	100,0	17,2	51,7	27,6	3,4	100,0
30–34	5,4	48,9	40,7	5,0	100,0	7,6	51,7	37,2	3,5	100,0
35–39	7,5	48,8	34,0	9,6	100,0	5,0	44,6	39,7	10,7	100,0
40–44	7,6	43,9	33,8	14,6	100,0	5,0	42,9	38,7	13,4	100,0
45–49	8,1	46,5	28,6	16,8	100,0	5,5	46,7	34,1	13,7	100,0
50–54	14,9	40,5	26,4	18,2	100,0	10,2	41,3	32,0	16,4	100,0
55–59	8,8	39,4	33,8	18,1	100,0	11,9	54,1	24,5	9,4	100,0
60–64	13,0	42,0	31,9	13,0	100,0	5,6	49,3	35,2	9,9	100,0
65+	28,6	35,7	19,6	16,1	100,0	19,4	41,7	22,2	16,7	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

4.2 Sňatky podle věku a vzdělání rozvedené nevěsty

Také věková skladba rozvedených nevěst podle vzdělání se během sledovaných let poněkud měnila. Změny byly způsobeny jednak tím, že se postupně zvyšoval podíl žen dosahujících vyšších stupňů vzdělání, jednak tím, že se zvyšoval věk při prvním sňatku a následně při rozvodu prvního manželství. Proto se měnila také věková skladba opakovaně se vdávajících žen z hlediska jejich vzdělání.

Tab. 56 – Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (průměr let, abs. čísla)

Období	1	2	3	4	Celkem
1992–1995	81	189	127	21	418
1996–2000	86	148	174	33	441
2001–2005	60	155	170	30	415
2006–2008	52	181	191	35	459

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Dobře je to patrné například u žen se základním vzděláním. V letech 1992–1995 byly tyto nevěsty sice nejčastěji ve věku 30–44 let (17,3–18,3 % z této vzdělanostní kategorie), ale bylo jich také relativně více i mladších (8 % těchto nevěst bylo ve věku 20–24 let, 14 % ve věku 25–29 let). Přitom s výjimkou ve věku 25–34 let byl jejich podíl vždy vyšší než byl podíl dané věkové kategorie z úhrnu všech nevěst (tabulka 8). To odpovídalo vyšším podílům žen se základním vzděláním zvláště starších věkových skupin v celé populaci. V následujících letech se vyšší podíly těchto nevěst postupně přesunovaly spíše do vyšších věkových skupin nad 40 let: v letech 1996–2000 jich bylo v tomto věku 56 %, v letech 2001–2005 už 58 % a v letech 2006–2008 téměř tři čtvrtiny.

Podobný trend byl patrný i u žen se středním vzděláním bez maturity, tedy zpravidla vyučených, nebo s jiným odborným vzděláním. I u nich se projevila snaha mladších žen o vyšší vzdělání a v rámci této kategorie tedy ženy také stárly. Na začátku výrazně převažovaly mladší nevěsty do 35 let (56 % všech nevěst této vzdělanostní kategorie v letech 1992–1995, 49 % v letech 1996–2000), ale v dalším období se stále častěji objevovaly spíše nevěsty starší: v letech 2006–2008 to byly nejčastěji ženy ve věku 40–44 let, které tvořily téměř 20 % všech nevěst této vzdělanostní kategorie, zatímco do 35 let věku jich bylo již jen 27 %.

Nejčastější nevěstou byla žena s úplným středoškolským vzděláním. Zároveň jde o kategorii, ve které se počty studentek zvyšovaly zvláště v 60. letech (Fialová 1994, s. 8). Četnější absolventky těchto škol byly na počátku 90. let nejvýše čtyřicetileté a také nevěsty této vzdělanostní kategorie, které se vdávaly už nejméně podruhé, byly zpočátku častěji spíše mladší (z úhrnu těchto nevěst jich celá pětina byla v letech 1992–1995 ve věku 25–29 let, do 35 let věku téměř polovina). Obdobný trend zůstal zachován i v mladších letech – zvyšující se počty mladých žen s maturitou a vyšší intenzita rozvodovosti mladších generací způsobily, že rozvedené nevěsty s maturitou zůstávaly dlouhodobě spíše mladší, ačkoli i ony stárly: nejvíce (čtvrtina) jich bylo v letech 2001–2005 ve věku 30–34 let, v letech 2006–2008 ve věku 35–39 let. V obou obdobích v tomto věku byl jejich podíl vyšší, než odpovídal podílu dané věkové skupiny na úhrnu rozvedených nevěst.

Pokud jde o nevěsty s vysokoškolským vzděláním, také jejich počet rostl a měnila se jejich věková skladba. S tím, jak se zvyšovaly v předchozích letech jejich počty, rostlo jejich zastoupení v populaci, zvyšoval se i jejich podíl na úhrnu rozvedených žen a následně i rozvedených nevěst. Z počátku šlo spíše o mladší ženy (45 % bylo mladších 35 let); v letech ve vyšším věku jsou výkyvy, které jsou způsobeny nízkými počty nevěst (tabulka 56). V následujících letech se ale vyšší četnosti rychle přesunují do vyššího věku: v letech 2006–2008 byla nejčastější vysokoškolačkou nevěsta ve věku 40–44 let. Po celé sledované

období byl ve věku 30–49 let jejich podíl z úhrnu vysokoškolaček obvykle vyšší než úhrn všech nevěst.

Tab. 57 – Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Věk	1992–1995				1996–2000			
	1	2	3	4	1	2	3	4
–19	0,3	–	–	–	–	0,1	–	–
20–24	8,0	10,8	8,1	1,2	4,9	6,5	6,1	–
25–29	13,9	24,6	21,7	22,4	13,9	22,6	20,3	11,7
30–34	17,6	20,4	18,5	22,4	12,5	19,9	22,8	26,4
35–39	17,3	16,7	16,5	14,1	13,2	14,1	14,0	22,1
40–44	18,3	11,4	16,9	27,1	19,0	15,0	13,9	17,2
45–49	13,9	10,8	11,8	4,7	20,1	11,8	13,4	10,4
50–54	5,0	3,6	4,5	4,7	10,0	7,8	6,3	8,0
55–59	3,4	0,8	1,2	1,2	3,7	1,4	2,3	2,5
60–64	1,5	0,7	0,8	1,2	0,9	0,3	0,2	1,2
65+	0,6	0,3	–	1,2	1,9	0,7	0,7	0,6
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 58 – Skladba rozvedených nevěst podle vzdělání a podle věku v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)

Věk	2001–2005				2006–2008			
	1	2	3	4	1	2	3	4
–19	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	1,7	2,3	1,5	0,7	1,9	1,1	0,5	1,0
25–29	12,8	15,2	13,0	5,3	5,1	7,6	7,7	4,8
30–34	12,4	23,2	24,4	21,1	15,9	18,6	20,6	16,3
35–39	14,8	15,5	18,6	23,0	7,6	16,8	23,6	21,2
40–44	13,4	16,5	15,5	19,1	15,3	19,3	17,1	27,9
45–49	18,5	14,4	12,8	17,1	17,2	14,5	11,9	14,4
50–54	11,4	7,6	7,2	7,9	17,8	12,7	11,0	7,7
55–59	7,4	3,5	4,7	5,3	10,2	6,4	4,7	5,8
60–64	5,0	1,3	1,5	–	6,4	2,4	2,4	–
65+	2,7	0,5	0,7	0,7	2,5	0,6	0,5	1,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tyto závěry je možné podpořit i tím, že budeme srovnávat skladbu nevěst podle věku podle jejich vzdělání (tabulky 59 a 60). I z něho je patrný přesun četností sňatků v souvislosti s věkem a také v čase.

Ženy se základním vzděláním byly nejčastěji se opětovně vdávající již na počátku sledovaného období spíše starší (v letech 1996–2000 ve věku nad 50 let, v dalších obdobích obvykle v ještě starším věku; jejich podíl v tomto věku varíroval kolem 40 %). Ženy s odborným vzděláním bez maturity byly nejčastějšími nevěstami pouze na počátku sledovaného období, a to ve všech věkových skupinách až do 55 let věku, jejich převahu

dokládá i to, že v tomto věku měla odborné vzdělání takřka každá druhá nevěsta, někdy byl jejich podíl i nadpoloviční. Pak se jejich podíl snížil ve prospěch žen s vyšším vzděláním, ale jako časté nevěsty je nacházíme znovu mezi nejmladšími nevěstami v letech 2001–2005 a pak v letech 2006–2008 a to nejen mezi nejmladšími (20–24 let), ale především ve věku 40–59 let; i tehdy byl jejich podíl obvykle vyšší než 40 %.

Ženy s maturitou se staly nejčastějšími nevěstami až po roce 2000, a to nejdříve ve věku od 25 do 44 let (v tomto období byl jejich podíl mezi 40 a 45 % příslušné věkové skupiny), po roce 2006 už jen ve věku 25–39 let (i tentokrát tvořily 45 až 52 % dané věkové skupiny). Vzhledem ke své početnosti v populaci vždy ale tvořily značný díl nevěst i v dalších věkových skupinách, obvykle jich byla nejméně třetina.

Zdaleka nejnižší podíl vždycky připadal na nevěsty s vysokoškolským vzděláním, i když s tím, jak počet těchto žen v populaci rostl, zvyšoval se i jejich podíl. Výše jejich zastoupení v jednotlivých věkových skupinách jen výjimečně dosáhla 10 %, obvykle byla nižší, i když se postupně zvyšovala v celé věkové škále (tabulka 60).

Tab. 59 – Skladba rozvedených nevěst podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Věk	1992–1995					1996–2000				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
–19	100,0	–	–	–	100,0	–	100,0	–	–	100,0
20–24	17,3	54,7	27,3	0,7	100,0	17,2	39,3	43,4	–	100,0
25–29	12,5	51,7	30,6	5,3	100,0	14,2	39,5	41,8	4,5	100,0
30–34	17,6	47,5	29,0	5,9	100,0	12,2	33,2	44,9	9,7	100,0
35–39	20,1	45,3	30,2	4,3	100,0	17,9	32,6	38,2	11,3	100,0
40–44	23,2	33,9	33,9	9,1	100,0	24,0	32,5	35,4	8,2	100,0
45–49	23,6	42,9	31,4	2,1	100,0	28,2	28,2	38,0	5,5	100,0
50–54	22,9	38,6	32,9	5,7	100,0	25,4	34,3	32,5	7,7	100,0
55–59	45,8	25,0	25,0	4,2	100,0	32,0	20,0	40,0	8,0	100,0
60–64	33,3	33,3	26,7	6,7	100,0	40,0	20,0	20,0	20,0	100,0
65+	40,0	40,0	–	20,0	100,0	40,0	25,0	30,0	5,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 60 – Skladba rozvedených nevěst podle věkových skupin a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)

Věk	2001–2005					2006–2008				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
–19	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	13,5	48,6	35,1	2,7	100,0	23,1	46,2	23,1	7,7	100,0
25–29	13,9	43,1	40,1	2,9	100,0	8,2	41,8	44,9	5,1	100,0
30–34	8,1	39,5	45,4	7,0	100,0	9,6	38,7	45,2	6,5	100,0
35–39	12,3	33,6	44,3	9,8	100,0	4,6	35,0	51,9	8,5	100,0
40–44	12,2	38,9	40,1	8,8	100,0	9,4	41,0	38,3	11,3	100,0
45–49	18,2	37,1	36,1	8,6	100,0	14,3	41,8	36,0	7,9	100,0
50–54	20,5	35,5	36,7	7,2	100,0	16,7	41,1	37,5	4,8	100,0
55–59	22,7	27,8	41,2	8,2	100,0	19,0	41,7	32,1	7,1	100,0
60–64	39,5	26,3	34,2	–	100,0	27,0	35,1	37,8	–	100,0
65+	42,1	21,1	31,6	5,3	100,0	36,4	27,3	27,3	9,1	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

4.3 Sňatky podle vzájemného vzdělání rozvedených snoubenců

Celostátní data ukazují, že se v české populaci udržuje poměrně stálá úroveň homogamie nově uzavíraných manželství pokud jde o vzdělanostní úroveň novomanželů. Celostátní data ale nejsou tříděna podle rodinného stavu snoubenců. Bylo tedy zajímavé zjistit, nakolik tento trend potvrzují údaje za Jihočeský kraj i pokud jde o rozvedené snoubence.

V letech 1992–2000 bylo patrné, že s nárůstem vzdělanostní úrovně docházelo k poklesu homogamie sňatků. V časovém intervalu 2001–2005 byla stejnorodost vzdělanostní úrovně přibližně stejná u snoubenců se základním vzděláním, se středním vzděláním bez maturity a s maturitou, u vysokoškoláků byl podíl nejnižší (ostatně, jako po celé sledované období). V období 2006–2008 měli snoubenci se základním vzděláním nejnižší podíl za celé sledované období (celkově tento podíl v celém sledovaném období klesal), snoubenci se středním vzděláním bez maturity druhý nejvyšší. Naproti tomu úroveň homogamie snoubenců se středním vzděláním s maturitou a vysokoškoláků zaznamenala nejvyšší podíl v celém sledovaném období. Celkově však podíly vysokoškoláků v celém sledovaném období nezaznamenaly výrazné výkyvy a byly dlouhodobě nejvyšší.

Tab. 61 – Homogamie novomanželských párů z hlediska vzdělání (oba rozvedení) v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)

Vzdělání	1992–1995	1996–2000	2001–2005	2006–2008
Základní	68,4	60,8	59,8	46,2
Střední bez maturity	65,0	53,5	57,8	61,3
Střední s maturitou	50,8	57,7	60,8	63,4
Vysokoškolské	24,1	23,6	24,9	27,2

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Po celé sledované období byla u mužů se základním vzděláním, středním bez maturity a středním s maturitou zaznamenána výrazná homogamie sňatků. Ženiši se nejvíce ženili

s nevěstami se stejným vzděláním. Neplatilo to pro vysokoškoláky, ti si nejvíce brali nevěsty se středním vzděláním s maturitou.

Tab. 62 – Sňatky ženichů podle vzdělání a podle vzdělání nevěst v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty									
	1992–1995					1996–2000				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
Základní	68,4	16,7	14,0	0,9	100,0	60,8	18,6	17,0	3,5	100,0
Střední bez maturity	11,5	65,0	21,8	1,7	100,0	15,9	53,5	27,4	3,1	100,0
Střední s maturitou	13,8	27,9	50,8	7,5	100,0	12,1	22,2	57,7	8,0	100,0
Vysokoškolské	6,3	19,0	50,6	24,1	100,0	4,5	12,8	59,0	23,6	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 63 – Sňatky ženichů podle vzdělání a podle vzdělání nevěst v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty									
	2001–2005					2006–2008				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
Základní	59,8	25,9	12,2	2,1	100,0	46,2	28,3	24,5	0,9	100,0
Střední bez maturity	12,7	57,8	27,0	2,5	100,0	12,9	61,3	24,3	1,6	100,0
Střední s maturitou	7,9	22,6	60,8	8,8	100,0	4,8	21,3	63,4	10,5	100,0
Vysokoškolské	4,2	9,6	61,3	24,9	100,0	1,9	13,3	57,6	27,2	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Také u nevěst byla homogamie sňatků dlouhodobě značná, ženy se nejvíce vdávaly za muže se stejným dokončeným vzděláním. Na konci období se ženy se základním vzděláním často vdávaly za muže se středním vzděláním bez maturity. Vysokoškolsky vzdělané nevěsty si v letech 2006–2008 nejvíce braly muže se středním vzděláním s maturitou.

Tab. 64 – Sňatky nevěst podle vzdělání a podle vzdělání ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–2000 (v %)

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty							
	1992–1995				1996–2000			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Základní	48,3	5,0	6,3	2,4	43,8	7,8	6,1	6,7
Střední bez maturity	31,6	76,3	38,2	17,6	34,0	66,6	29,0	17,8
Střední s maturitou	17,0	14,7	39,8	35,3	19,2	20,5	45,4	33,7
Vysokoškolské	3,1	4,0	15,7	44,7	3,0	5,0	19,5	41,7
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 65 – Sňatky nevěst podle vzdělání a podle vzdělání ženicha v Jihočeském kraji v letech 2001–2008 (v %)

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty							
	2001–2005				2006–2008			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Základní	37,9	6,3	2,7	2,6	31,2	5,5	4,5	1,0
Střední bez maturity	40,6	70,9	30,3	15,8	52,2	72,0	27,1	9,6
Střední s maturitou	17,8	19,6	48,2	38,8	14,6	18,6	52,5	48,1
Vysokoškolské	3,7	3,2	18,8	42,8	1,9	3,9	15,9	41,3
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poznámky:

1 – základní vzdělání, 2 – střední vzdělání bez maturity, 3 – střední vzdělání s maturitou, 4 – vysokoškolské vzdělání

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Lze říci, že muži s vyšším vzděláním (alespoň s maturitou) dávali přednost nevěstám buď se stejným, nebo s nižším vzděláním. Mužů bez maturity, kteří se oženili s nevěstou s maturitou, nebo s vysokoškolačkou, bylo výrazně méně, než vysokoškolaček, které se provdaly za muže s nižším vzděláním.

4.4 Sňatky podle doby uplynulé od rozvodu a podle vzdělání

Pro srovnání jsem použila součet roků 1992 a 1993 (tedy výchozí a následující rok), dále roky 2007 a 2008 (koncový a předchozí rok).

Pokud jde o skladbu ženichů a nevěst uzavírajících sňatky po určité době od rozvodu dle vzdělání, potvrzuje se celková převaha snoubenců se středním vzděláním bez maturity bez ohledu na dobu uplynulou od rozvodu; zvláště to bylo patrné na počátku 90. let. O 15 let později je jejich zastoupení nižší, zvláště u nevěst po 0–9 letech od rozvodu, úměrně vzrostlo zastoupení středoškoláků s maturitou a vysokoškoláků.

Tab. 66 – Sňatky rozvedených ženichů podle vzdělání a doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství ženicha v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)

Doba v letech	1992–1993					2007–2008				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
0	11,2	54,2	26,8	7,8	100,0	6,7	48,9	34,8	9,6	100,0
1–4	10,3	65,1	19,0	5,6	100,0	7,2	42,3	33,9	16,6	100,0
5–9	17,1	62,4	14,6	5,9	100,0	6,8	43,0	37,1	13,1	100,0
10+	19,5	56,3	17,2	6,9	100,0	8,0	51,7	34,3	5,9	100,0
Celkem	13,0	61,3	19,4	6,3	100,0	7,3	46,2	34,9	11,7	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Tab. 67 – Sňatky rozvedených nevěst podle vzdělání a doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství nevěsty v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)

Doba v letech	1992–1993					2007–2008				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
0	16,1	51,6	27,6	4,7	100,0	7,3	37,9	44,4	10,5	100,0
1–4	16,4	52,3	26,6	4,7	100,0	8,8	33,6	47,8	9,8	100,0
5–9	19,2	58,8	20,3	1,7	100,0	13,5	38,2	41,7	6,6	100,0
10+	18,5	47,2	30,6	3,7	100,0	12,4	46,8	35,5	5,4	100,0
Celkem	17,2	52,8	26,0	3,9	100,0	11,0	39,4	42,0	7,7	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

V prvním sledovaném období 1992 a 1993 často docházelo k uzavírání sňatků do roku od zániku předchozího manželství u všech vzdělanostních skupin, tedy snoubenců, pro které mohlo být důvodem rozvodu navázání vztahu s jinou ženou nebo mužem.

V letech 2007 a 2008 se na rozdíl od předchozího období snížilo zastoupení sňatků uzavřených do roka od rozvodu předchozího manželství. Snížily se i podíly ženichů a nevěst, kteří se brali po 1 až 4 letech od rozvodu. Naopak se výrazně zvýšilo zastoupení snoubenců uzavírajících sňatek po delší době od rozvodu; zastoupení podílů snoubenců po 10 a více letech od rozvodu bylo 2krát až 3krát větší než na počátku studovaného období.

Tab. 68 – Sňatky rozvedených ženichů podle doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)

Vzdělání	1992–1993					2007–2008				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
1	17,9	35,7	31,3	15,2	100,0	12,7	32,4	22,5	32,4	100,0
2	18,4	48,1	24,2	9,3	100,0	14,6	29,9	22,6	32,8	100,0
3	28,7	44,3	18,0	9,0	100,0	13,8	31,7	25,8	28,7	100,0
4	25,9	40,7	22,2	11,1	100,0	11,4	46,5	27,2	14,9	100,0
Celkem	13,0	61,3	19,4	6,3	100,0	7,3	46,2	34,9	11,7	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty**Tab. 69 – Sňatky rozvedených nevěst podle doby uplynulé od rozvodu předchozího manželství a podle vzdělání v Jihočeském kraji v letech 1992–1993 a 2007–2008 (v %)**

Vzdělání	1992–1993					2007–2008				
	0	1–4	5–9	10+	Celkem	0	1–4	5–9	10+	Celkem
1	20,9	42,6	23,0	13,5	100,0	8,4	24,3	32,7	34,6	100,0
2	21,8	44,2	22,9	11,2	100,0	12,2	25,7	25,7	36,4	100,0
3	23,7	45,5	16,1	14,7	100,0	13,4	34,4	26,3	25,9	100,0
4	26,5	52,9	8,8	11,8	100,0	17,3	38,7	22,7	21,3	100,0
Celkem	17,2	52,8	26,0	3,9	100,0	11,0	39,4	42,0	7,7	100,0

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Kapitola 5

Sňatky uzavřené v Jihočeském kraji podle okresu pobytu snoubenců v letech 1992–2008

Oboustranně rozvedení snoubenci, kteří oba pocházeli z Jihočeského kraje, pocházeli téměř z 90 % ve všech sledovaných časových intervalech ze stejného okresu. Nebyly tedy patrné žádné trendy, hodnoty jsou konstantní.

Tab. 70 – Homogamie sňatků podle okresu pobytu snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008 (v %)

Okres	1992–1995	1996–2000	2001–2005	2006–2008
České Budějovice	93,5	93,2	90,5	92,0
Český Krumlov	93,7	90,9	89,5	82,4
Jindřichův Hradec	96,5	92,8	93,1	92,1
Písek	91,8	92,5	94,1	92,0
Prachatice	93,5	93,6	89,0	87,2
Strakonice	94,8	86,3	87,0	87,5
Tábor	93,8	94,9	93,1	92,7

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Následující data jsou vždy za ženichy z Jihočeského kraje, nevěsty pocházely pouze z České republiky nebo Slovenské republiky. Na kartogramech jsou zobrazeny bydliště nevěst před svatbou. Rovněž jsou zdokumentovány vazby na jednotlivé okresy Jihočeského kraje, ve kterých bydleli ženiši před svatbou. Nejčastěji se ženili s nevěstami ze stejného okresu a pak dále ze sousedních okresů, bez ohledu na to, zda patřily do Jihočeského kraje, nebo ne. Důležitá je i vazba na hlavní město Praha, důvodů je mnoho, jednak pracovní cesty do Prahy a různé další ekonomické motivy, nezanedbatelným důvodem je i dobrá dopravní dostupnost.

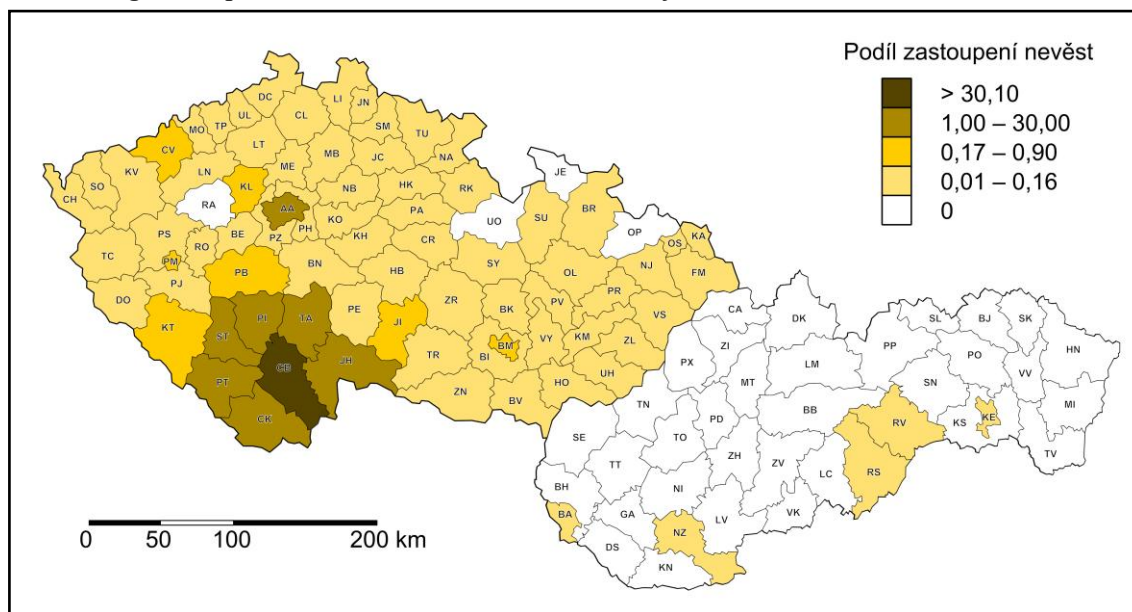
Všechny kartogramy jsou zkonstruovány za celé sledované období z důvodu malého počtu sňatků a povaze dat. Kartogramy za okresy jsou řazeny abecedně.

Ženiši z Jihočeského kraje uzavřeli ve sledovaném období 7 331 sňatků; jejich nevěsty v době sňatku nebydlely pouze v Jihočeském kraji, pocházely z téměř celé České republiky (až na čtyři okresy – Rakovník, Jeseník, Ústí nad Orlicí a Opava), a z pěti okresů Slovenské republiky (Bratislava, Nové Zámky, Rimavská Sobota, Rožňava a Košice). Jestliže studujeme všechny nevěsty úhrnem, pak jich nejvíce v době sňatku bydlelo v okresech Jihočeského kraje a jejich podíl zhruba odpovídá podílu počtu obyvatel jednotlivých okresů na úhrnu kraje. Největší podíl nevěst byl z okresu České Budějovice (30,1 %), následovaly nevěsty

z Tábora (13,8 %), Jindřichova Hradce (11,4 %), Českého Krumlova (10,5 %), Písku (9,5 %), Strakonice (8,8 %), Prachatic (8 %). Mimo Jihočeský kraj byl největší podíl nevěst z hlavního města Prahy (2,7 %), ale vyšší podíl připadal i na okresy sousední – Klatovy, Příbram nebo Jihlava. Ze vzdálenějších pak ještě Brno-město, Chomutov a Kladno.

Zajímavé je, že všechny sňatky, které byly z dnešního pohledu "mezistátní" (nevěsty pocházely ze Slovenska), se uskutečnily buď v roce 1992 (v posledním roce existence společného státu), nebo v roce 1993. Zdá se, že rozdělením Československa se vzájemné styky mezi obyvatelstvem oslabily.

Obr. 1 – Regionální původ nevěst ženichů z Jihočeského kraje v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

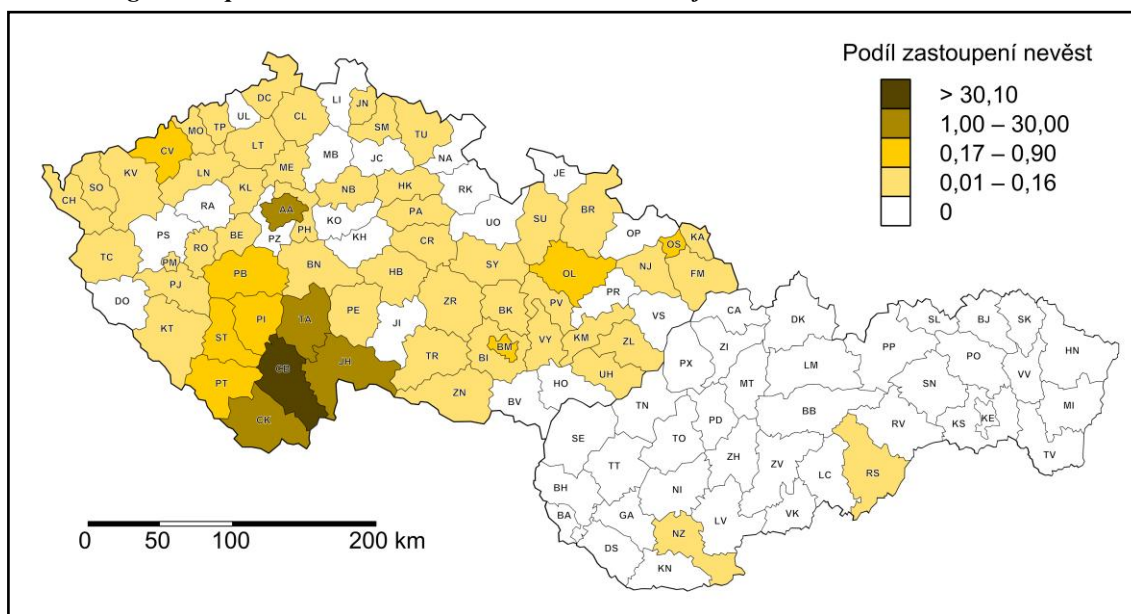
5.1 Okres České Budějovice

Okres České Budějovice sousedí se všemi okresy Jihočeského kraje (Český Krumlov, Prachatice, Strakonice, Písek, Tábor, Jindřichův Hradec). Se svou rozlohou 1 638 km² je druhým největším okresem v Jihočeském kraji a čtvrtým největším okresem v rámci celé České republiky (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z českobudějovického okresu uzavřeli ve sledovaném období 2 340 sňatků s nevěstami z České nebo Slovenské republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu (87 %). Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejvíce z Jihočeského kraje, protože okres České Budějovice sousedí se všemi jihočeskými okresy. Podíl nevěst ze všech okresů Jihočeského kraje činil 94 %. Ženiši z Českých Budějovic uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českého Krumlova (podíl sňatků 2,9 %), z Tábora (1,2 %), z Jindřichova Hradce (1,2 %) a ze Strakonice (1 %). Část nevěst pocházela také z hlavního města Prahy (1,7 %).

Zaznamenány byly dva sňatky s nevěstami ze Slovenska (Nové Zámky – sňatek v roce 1993, Rimavská Sobota – sňatek též v roce 1993).

Obr. 2 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu České Budějovice v letech 1992–2008

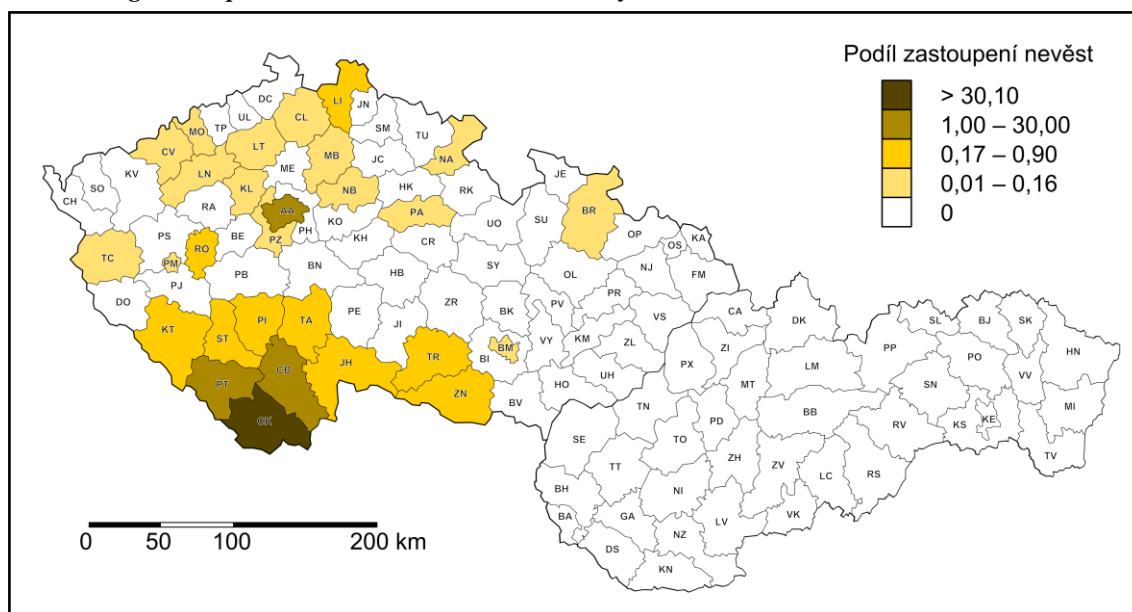
Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

5.2 Okres Český Krumlov

Okres Český Krumlov je typický příhraniční region, který leží v nejjižnějším cípu České republiky. Sousedí s okresem České Budějovice na severu a severovýchodě, s okresem Prachatic na severozápadě. Svou rozlohou 1 615 km² je třetím největším okresem v Jihočeském kraji a šestým v celé České republice (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z okresu Český Krumlov uzavřeli 823 sňatků s nevěstami z České republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 84 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejčastěji z bližšího okolí, nejvíce z okresů, které s Českým Krumlovem přímo sousedí, pak z dalších okresů zvláště Jihočeského kraje a také z pohraničních okresů kraje Vysočina a Plzeňského kraje. Podíl nevěst ze všech okresů Jihočeského kraje činil 95 %. Podíl nevěst z hlavního města Prahy nebyl příliš vysoký (1,8 %). Ženiši z Českého Krumlova uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českých Budějovic (podíl sňatků 7,3 %) a z Prachatic (1,2 %).

Obr. 3 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Český Krumlov v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

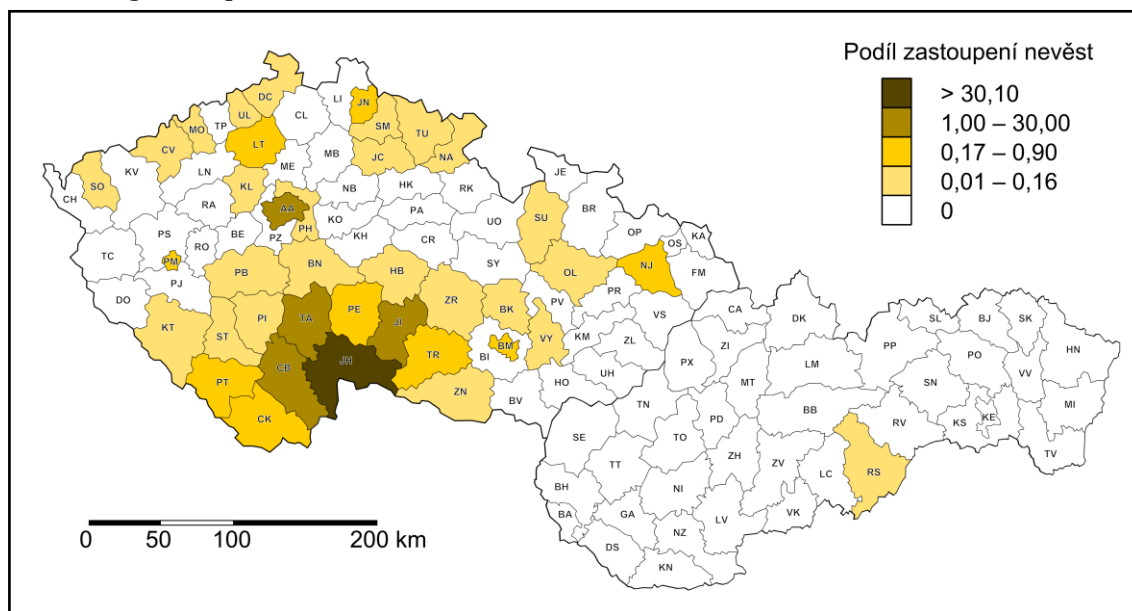
5.3 Okres Jindřichův Hradec

Okres je díky své rozloze 1 944 km² největším okresem v České republice. S okresem České Budějovice sousedí na západě, s okresem Tábor na severozápadě, s okresem Pelhřimov na severu, s okresem Jihlava na severovýchodě a na východě s okresy Třebíč a Znojmo (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z jindřichohradeckého okresu uzavřeli 939 sňatků s nevěstami z České nebo Slovenské republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 84 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejčastěji z okresů, které s Jindřichovým Hradcem sousedí a z dalších okresů zvláště Jihočeského kraje a z kraje Vysočina. Podíl nevěst z ostatních okresů Jihočeského kraje činil 91 %, z kraje Vysočina 2 %, nevěst z hlavního města Prahy bylo (3,4 %). Ženiši z Jindřichova Hradce uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českých Budějovic (podíl sňatků 4,7 %), z Tábora (1,5 %) a z Jihlavy (1,3 %).

Byl zaznamenán sňatek s nevěstou ze Slovenska (Rimavská Sobota – sňatek v roce 1993).

Obr. 4 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Jindřichův Hradec v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

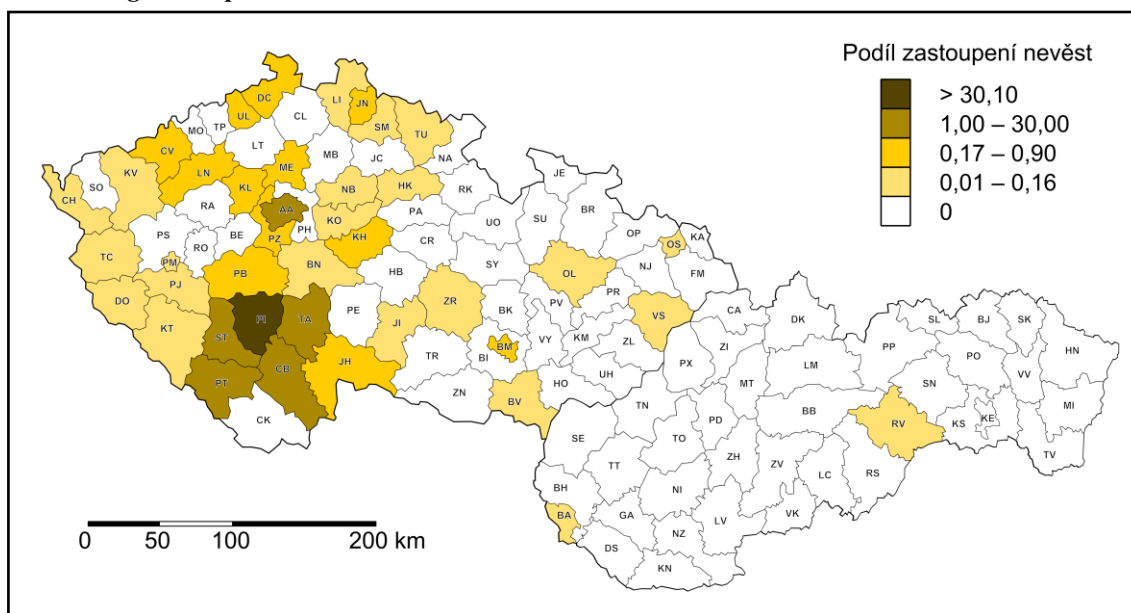
5.4 Okres Písek

Okres Písek se nachází v severní části Jihočeského kraje. Sousedí s okresy z Jihočeského kraje (Tábor, České Budějovice a Strakonice) a na severu se Středočeským krajem (okresy Benešov a Příbram). Díky své rozloze 1 127 km² je druhým nejmenším okresem kraje (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z okresu Písek uzavřeli 779 sňatků s nevěstami z České nebo Slovenské republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 83 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak převážně z okresů, které s Pískem sousedí a z dalších okresů zvláště Jihočeského kraje a ze Středočeského kraje. Podíl nevěst ze všech okresů Jihočeského kraje činil 90 %, ze Středočeského kraje 2 %, nevěst z hlavního města Prahy bylo 3,3 %. Ženiši z Písku uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami ze Strakonice (podíl sňatků 2,8 %), z Českých Budějovic (podíl sňatků 1,8 %), z Tábora (1,4 %) a z Prachatic (1,2 %). Ve sledovaném období nebyl uzavřen sňatek s nevěstami z Českého Krumlova (může za to pravděpodobně především geografická poloha samotného okresu Písek).

Byly zaznamenány sňatky s nevěstami ze Slovenska (Bratislava – sňatek v roce 1992, Rožňava – sňatek v roce 1993).

Obr. 5 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Písek v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

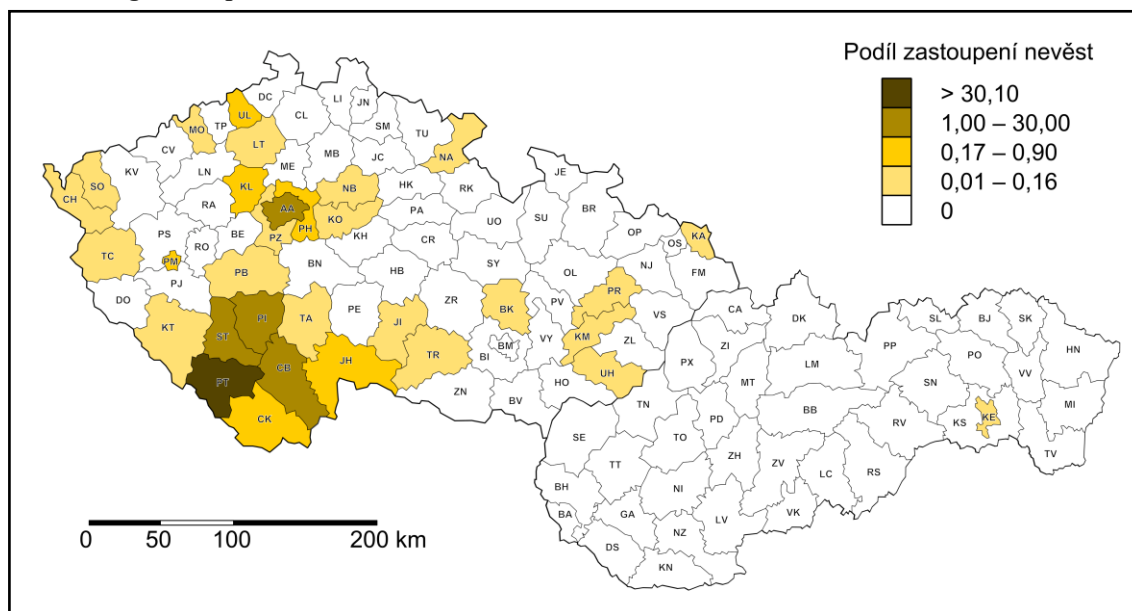
5.5 Okres Prachatice

Okres Prachatice leží v jihozápadní části Jihočeského kraje. S okresem Strakonice sousedí na severu a s okresem Klatovy (Plzeňský kraj) sousedí na západě. S okresem České Budějovice má společnou hranici na východě, s okresem Český Krumlov má společnou hranici na jihovýchodě. Díky své rozloze 1 375 km² je okres řazen na čtvrté místo v Jihočeském kraji (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z prachatického okresu uzavřeli 627 sňatků s nevěstami z České nebo Slovenské republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 85 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejčastěji z okresů, které s Prachaticemi sousedí a z dalších okresů především Jihočeského kraje a z Plzeňského kraje. Podíl nevěst ze všech okresů Jihočeského kraje činil 92 %, z Plzeňského kraje 1 %, nevěst z hlavního města Prahy bylo 2,7 %. Ženiši z Prachatic uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českých Budějovic (podíl sňatků 1,8 %) a z Písku (1,1 %).

Byl zaznamenán sňatek s nevěstou ze Slovenska (Košice-město – sňatek v roce 1992).

Obr. 6 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Prachatice v letech 1992–2008

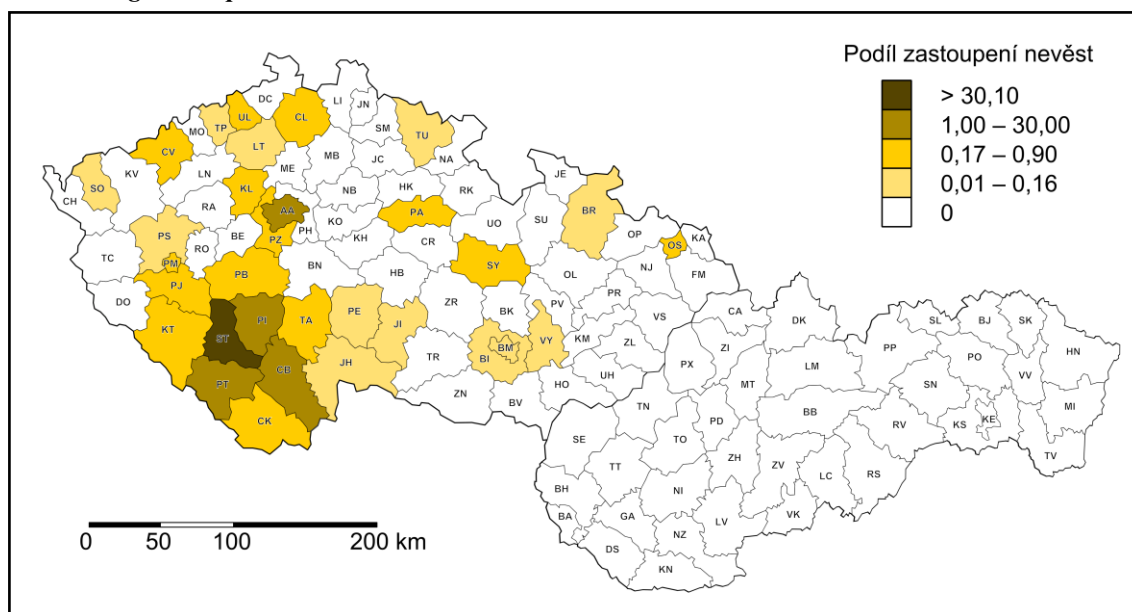
Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

5.6 Okres Strakonice

Okres Strakonice se nachází v západní části Jihočeského kraje. Na jihu a východě sousedí s jihočeskými okresy České Budějovice, Písek a Prachatice. Na severu sousedí s okresem Příbram, který leží ve Středočeském kraji. Na západě sousedí s okresy Plzeň-jih a Klatovy, které leží v Plzeňském kraji. Díky své rozloze 1 032 km² je nejmenším okresem v Jihočeském kraji (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z okresu Strakonice uzavřeli 698 sňatků s nevěstami z České republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 82 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejvíce z okresů, které se Strakonice sousedí a z dalších okresů především Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a ze Středočeského kraje. Podíl nevěst ze všech okresů Jihočeského kraje činil 90 %, z Plzeňského kraje 2 % a ze Středočeského kraje 1 %, nevěst z hlavního města Prahy bylo 2,9 %. Ženiši ze Strakonice uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českých Budějovic, Písku a Prachatic (podíl sňatků 2 %).

Obr. 7 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Strakonice v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

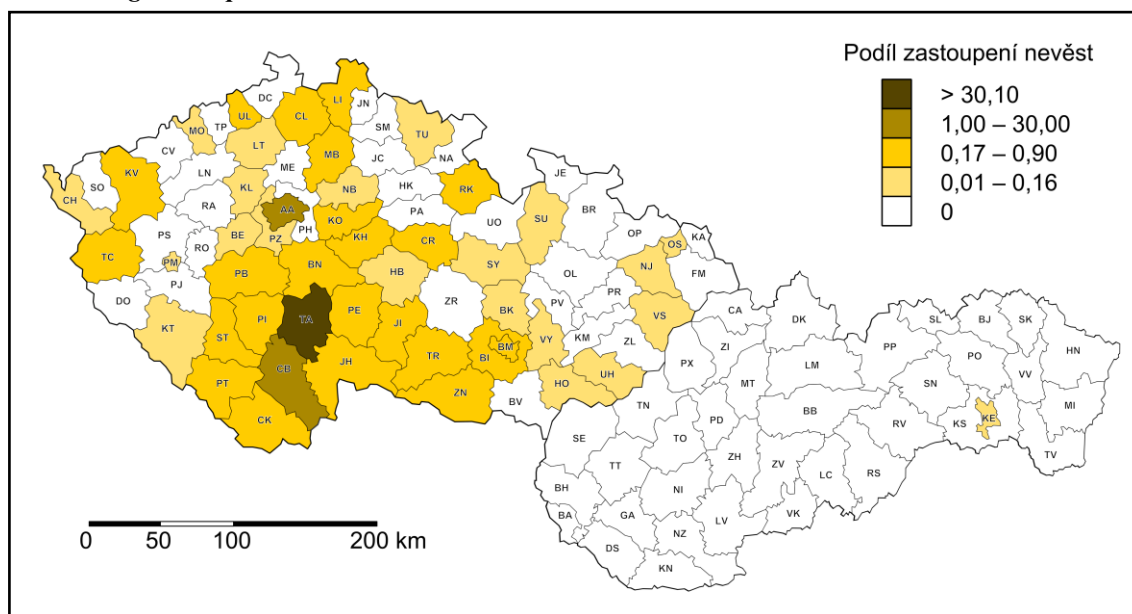
5.7 Okres Tábor

Okres Tábor se nachází v severní části Jihočeského kraje. Sousedí s okresy z Jihočeského kraje (Písek, České Budějovice a Jindřichův Hradec) a dále na východě s krajem Vysočina (okres Pelhřimov) a na severu se Středočeským krajem (okresy Benešov a Příbram). Díky své rozloze 1 326 km² se okres řadí na páté místo v Jihočeském kraji (ČSÚ České Budějovice 2010).

Ženiši z táborského okresu uzavřeli 1 125 sňatků s nevěstami z České nebo Slovenské republiky. Převážná většina snoubenců uzavřela sňatek v rámci okresu – 84 %. Jestliže si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejčastěji z bližšího okolí – nejvíce z okresů, které s Tábořem sousedí a z dalších okresů zvláště Jihočeského kraje, Středočeského kraje a z kraje Vysočina. Podíl nevěst z ostatních okresů Jihočeského kraje činil 90 %, ze Středočeského kraje 2 %, z kraje Vysočina 1 %, významnější byl také podíl nevěst z hlavního města Prahy 4,3 %. Ženiši z Tábora uzavírali nejčastěji sňatky (mimo okres svého bydliště) s nevěstami z Českých Budějovic (podíl sňatků 2 %). Necelé 1 % zaujímá sňatek s nevěstami z okresu Jindřichův Hradec, Písek a Benešov.

Byl zaznamenán sňatek s nevěstou ze Slovenska (Košice-město – sňatek v roce 1993).

Obr. 8 – Regionální původ nevěst ženichů z okresu Tábor v letech 1992–2008

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Kapitola 6

Sezónnost uzavíraných sňatků v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Časování sňatků se v Jihočeském kraji (stejně jako v České republice) v prvních letech 21. století postupně proměňuje. Sňatková sezóna se přesunuje z tradiční zimní poloviny roku na letní. Od října do března se koná stále méně sňatků (Bartoňová a kol. 2007, s. 30).

Podle Evy Kačerové patří Česká republika do kategorie „Vícevrcholové rozdělení“ sňatkové sezóny. V této kategorii lze pozorovat souvislost rozložení sňatků s klimatickými podmínkami a aktivitami jejich obyvatelstva. Určitá tendence k rovnoměrnému rozložení sňatků během roku je modifikována poklesem obliby zimních a letních měsíců, takže se vytváří různě výrazná maxima a podružná maxima na jaře a na podzim. Je to dáno tím, že léto je obdobím s nejoblíbenějším klimatickým režimem, slunečné s menší frekvencí srážek, kdy si dospělí vybírají dovolenou a děti mají školní prázdniny. Obdobím prázdnin je tak zpravidla přerušen růst počtu svateb, ke kterému dochází od jara. Česká republika je jedinečná svým typem sezónnosti, což spočívá v extrémně nízkých květnových hodnotách kvůli dávné pověře: „Svatba v máji, nevěsta na máry“ (Kačerová 2004 s. 196).

Také v Jihočeském kraji připadalo v letech 1992–2005 nejvíce svateb na červen a v letech 2006–2008 na srpen. Nejméně sňatků je v celém časovém rozmezí 1992–2008 uzavíráno v květnu, i když jeho zastoupení mírně roste, stejně jako v celé České republice.

Tab. 71 – Podíly osob vstupujících do manželství podle měsíců v letech 1992–2008 (v %)

Období	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1992–1995	5,7	8,4	7,7	10,9	2,4	12,2	9,1	9,0	10,1	8,6	8,0	8,0
1996–2000	4,7	7,1	7,8	10,9	2,5	13,4	9,6	9,5	10,2	8,7	8,0	7,7
2001–2005	4,6	6,2	7,7	10,7	3,2	13,4	10,5	10,9	10,6	8,0	6,9	7,3
2006–2008	3,4	4,7	8,4	8,7	2,9	12,5	13,1	13,9	11,4	7,9	5,6	7,5

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Kapitola 7

Závěr

Cílem práce bylo analyzovat skladbu sňatků oboustranně rozvedených snoubenců v Jihočeském kraji v letech 1992–2008. K tomuto účelu byly použity běžné metody studia úrovně sňatečnosti a vybrané statistické metody. Při analýze jsem použila především strukturálních dat. Data potvrdila posun druhých a dalších sňatků do vyššího věku, což je způsobeno jak odkladem sňatků prvního pořadí, tak prodlužováním doby mezi rozvodem a následným sňatkem. V práci byla rovněž analyzována věková skladba snoubenců, sňatky snoubenců podle doby uplynulé od zániku předchozího manželství, jejich vzdělání a regionální původ. Získané výsledky byly porovnávány s celostátními daty. Účelem bylo také zjištění, zda se sňatečnost rozvedených v Jižních Čechách odlišuje či naopak neodlišuje od celostátních trendů.

V České republice vstupovali rozvedení snoubenci do manželství poměrně brzy po rozvodu. Rozvedení muži se ženili nejčastěji ve věku 35–44 let (poměrně často již ve věku 30–34 let). Rozvedené nevěsty se vdávaly ještě mladší, téměř pětina všech rozvedených nevěst byla ve věku 25–29 let, polovina ve věku 30–44 let. Také v Jihočeském kraji byli muži nejvíce zastoupeni ve věku 35–44 let a nevěsty ve věku 25–39 let.

Na celostátní úrovni se doba od zániku předchozího manželství mírně prodlužuje a podíl opakovaných sňatků snižuje. Vzhledem k tomu, že na krajské úrovni nelze počítat redukovanou sňatečnost rozvedených (vzhledem k migracím a malému počtu sňatků), pokusila jsem se doložit tento trend alespoň změnou skladby sňatků podle doby uplynulé od rozvodu. U ženichů docházelo k postupnému snižování sňatků do roka od zániku předchozího manželství. S nárůstem počtu let od rozvodu byl patrný vzestup podílů sňatků připadajících na starší muže (např. u sňatků po více jak 15-ti letech od rozvodu vzrostly podíly sňatků ve sledovaném období z 60 % na 83 %). U nevěst docházelo stejně jako u ženichů k postupnému snižování podílů sňatků do roka od zániku předchozího manželství. Bylo patrné, že díky nárůstu počtu let od zániku předchozího manželství docházelo k vzestupu sňatků připadajících na starší ženy, ale podíly byly na rozdíl od mužů výrazně nižší (u sňatků po více jak 15-ti letech od rozvodu došlo k nárůstu podílů sňatků ze 47 % na 59 %).

Celostátní data ukazují, že se v české populaci udržuje poměrně stálá úroveň homogamie nově uzavíraných manželství, pokud jde o vzdělanostní úroveň novomanželů. Celostátní data ale nejsou tříděna podle rodinného stavu snoubenců, což se pro Jihočeský kraj díky použití datové základny mohlo zpracovat. Také rozvedení ženiši se nejvíce ženili s nevěstami se stejným vzděláním, s výjimkou vysokoškoláků, kteří se nejvíce ženili s nevěstami se středním

vzděláním s maturitou. U nevěst byla rovněž patrná homogamie sňatků, ženy se nejvíce vdávaly za muže se stejným dokončeným vzděláním. Ale na konci sledovaného období se nevěsty se základním vzděláním často vdávaly za ženichy se středním vzděláním bez maturity. Vysokoškolsky vzdělané nevěsty si v letech 2006–2008 nejvíce braly muže se středním vzděláním s maturitou.

Při sňatku zpravidla mění jeden ze snoubenců své trvalé bydliště. Z dostupných dat se zdá, že si lidé volí svého partnera spíše z bližšího okolí: 85 % novomanželských párů bylo v letech 2001–2005 tvořeno snoubenci bydlícími před sňatkem v témže kraji. Podíl zřejmě zůstává dlouhodobě stálý, protože při jiném územním vymezení v roce 1991, kdy kraje byly větší, byl podíl snoubenců z téhož kraje jen o málo vyšší a činil 88 % (Bartoňová a kol 2007, s. 28). V Jihočeském kraji pocházeli oboustranně rozvedení snoubenci téměř z 90 % v letech 1992–2008 ze stejného okresu. Pokud si ženich bral nevěstu z jiného okresu, pak nejvíce z Jihočeského kraje. Případně z okresů, které s Jihočeským krajem sousedí.

Závěrem lze shrnout, že trendy sňatečnosti v Jihočeském kraji se výrazně neodlišují od celostátních trendů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- BARTOŇOVÁ, D. a kol. 2007. *Populační vývoj České republiky 2001–2006*. Praha: Katedra demografie a geodemografie Přírodovědecká fakulta UK, 2007. 114 s. ISBN 978-80-86561-77-6
- Databáze demografické statistiky, část Sňatky. Český statistický úřad
- Demografická ročenka České republiky 2005, 2006, 2007, 2008. Český statistický úřad, Praha 2006, 2007, 2008, 2009.
- FIALOVÁ, L. 1994. *Charakteristika obyvatelstva*. Demografie. 1994, roč. 36, č. 1, s. 7–12.
- FIALOVÁ, L. 2007. *Některé aspekty vývoje sňatečnosti v České republice v nové době z pohledu demografie*. In: Oznamuje se láskám našim, aneb, Svatby a svatební zvyky v českých zemích v průběhu staletí. 2007. Oznamuje se láskám našim... aneb svatby a svatební zvyky v českých zemích v průběhu staletí: sborník z konference konané 13.–14. září 2007 ve Východočeském muzeu v Pardubicích. Pardubice: Východočeské muzeum, 2007, 240 s. ISBN 978-80-86046-97-6
- FIALOVÁ, L. 2006. *Trendy ve sňatkovém chování obyvatelstva České republiky*. Demografie. 2006, roč. 48, č. 2, s. 97–108. ISSN 0011-8265
- Charakteristika kraje*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>
- Charakteristika okresu České Budějovice*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_cb>
- Charakteristika okresu Český Krumlov*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_ck>
- Charakteristika okresu Jindřichův Hradec*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_jh>

- Charakteristika okresu Písek*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pi>
- Charakteristika okresu Prachatic*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt>
- Charakteristika okresu Strakonice*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_st>
- Charakteristika okresu Tábor*. Český statistický úřad České Budějovice, 2010.
[cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_ta>
- KAČEROVÁ, E. 2004. *Mezinárodní srovnání sezónnosti sňatečnosti*. Demografie. 2004, roč. 46, č. 3, s. 186–196. ISSN 0011-8265
- KUČERA, M. 1994. *Populace České republiky 1918–1991*. Praha: Československá demografická společnost, Sociologický ústav AV ČR, 1994. 198 s. ISBN 80-901674-7-0
- LESNÝ, I. 1983. *Sňatečnost rozvedených v Československu*. Demografie. 1983, roč. 25, č. 4, s. 289–299
- Mapa ČR*. Biographics.cz, 2003. [cit. 2011-03-02].
Dostupné z WWW: <<http://www.biographics.cz/home/download.php>>
- NĚMEČKOVÁ, M.; ŠTYGLEROVÁ, T. 2010. *Vývoj obyvatelstva v roce 2009*. Demografie. 2010, roč. 52, č. 3, s. 153–176. ISSN 0011-8265
- Obyvatelstvo*. Český statistický úřad. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z WWW:
<[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2600532B6A/\\$File/1413101106.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2600532B6A/$File/1413101106.pdf)>
- PAVLÍK, Z. a kol. 1993. *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: Slon, 1993. 125 s. ISBN 80-901424-2-7
- Pohyb obyvatelstva v Československé socialistické republice v roce 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973. Federální statistický úřad, Praha 1963, 1965, 1966, 1967, 1968, 1970, 1971, 1972, 1973, 1973, 1974, 1975, 1976.
- Pohyb obyvatelstva v České socialistické republice v roce 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985. Český statistický úřad, Praha 1977, 1978, 1979, 1979, 1980, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986.
- Pohyb obyvatelstva v Československé socialistické republice v roce 1986, 1987, 1988. Federální statistický úřad, Praha 1988, 1989, 1989.
- Pohyb obyvatelstva v České a Slovenské federativní republice v roce 1989, 1990. Federální statistický úřad, Praha 1990, 1991.
- Pohyb obyvatelstva v České a Slovenské federativní republice v roce 1991. Český statistický úřad 1993.

Pohyb obyvatelstva v České republice v roce 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004. Český statistický úřad, Praha 1995, 1996, 1996, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003, 2003, 2004, 2005.

Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje. Demografie Jihočeského kraje, 2005, 69 s.

[cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <http://partnerstvi.kraj-jihocesky.cz/storage/1205229819_sb_soc-eko-prof_02_demografie-jk.pdf>

Sčítání lidu, domů a bytů 1991. Praha: Český statistický úřad, 1995, 472 s.

Sčítání lidu, domů a bytů 2001 – Jihočeský kraj. České Budějovice: Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003

SRB, V. 2004. *1000 let obyvatelstva českých zemí*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004, 275 s. ISBN 80-246-0712-3

ŠKRABAL, J. a kol. 2005. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. Praha: Český statistický úřad, 2005, 426 s.

Přílohy

Příloha č. 1: Počet sňatků celkem a sňatků dvou rozvedených snoubenců v České republice v letech 1961–2008

Rok	Počet sňatků celkem	Počet sňatků obou rozvedených	%
1961	74 003	3 883	5
1962	77 296	3 762	5
1963	80 118	4 061	5
1964	80 573	4 265	5
1965	81 757	4 558	6
1966	84 807	4 742	6
1967	87 214	4 882	6
1968	89 146	4 975	6
1969	90 408	5 546	6
1970	90 624	6 090	7
1971	91 864	6 641	7
1972	95 337	7 097	7
1973	99 518	7 658	8
1974	98 048	8 372	9
1975	97 373	8 685	9
1976	94 929	9 160	10
1977	93 011	9 504	10
1978	90 338	9 544	11
1979	84 496	9 112	11
1980	78 343	9 074	12
1981	77 453	9 015	12
1982	76 978	8 905	12
1983	80 417	9 368	12
1984	81 714	9 792	12
1985	80 653	9 774	12
1986	81 638	10 163	12
1987	83 773	10 648	13
1988	81 458	10 066	12
1989	81 262	10 219	13
1990	90 953	10 217	11
1991	71 973	9 047	13
1992	74 060	8 963	12
1993	66 033	7 942	12
1994	58 440	7 620	13
1995	54 956	7 243	13
1996	53 896	7 298	14
1997	57 804	8 595	15
1998	55 027	7 755	14
1999	53 523	7 457	14
2000	55 321	7 601	14

Rok	Počet sňatků celkem	Počet sňatků obou rozvedených	%
2001	52 374	7 269	14
2002	52 732	7 446	14
2003	48 943	7 111	15
2004	51 447	7 394	14
2005	51 829	7 403	14
2006	52 860	7 467	14
2007	57 157	5 699	10
2008	52 457	8 104	15

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1961–2004, Demografická ročenka 2005–2008

Příloha č. 2: Sňatky do jednoho roka od rozvodu předchozího manželství v Jihočeském kraji v letech 1992–2008

Rok	Rozvody JČ	Průměr	Muži – 0	Ženy – 0	Muži (%)	Ženy (%)
1991	1 787					
1992	2 198	1 993	74	95	3,7	4,8
1993	1 861	2 030	105	97	5,2	4,8
1994	2 179	2 020	99	109	4,9	5,4
1995	2 050	2 115	95	88	4,5	4,2
1996	2 068	2 059	89	76	4,3	3,7
1997	2 090	2 079	102	95	4,9	4,6
1998	1 811	1 951	97	84	5,0	4,3
1999	1 762	1 787	74	71	4,1	4,0
2000	1 718	1 740	70	56	4,0	3,2
2001	1 867	1 793	66	73	3,7	4,1
2002	1 990	1 929	80	81	4,1	4,2
2003	2 001	1 996	74	76	3,7	3,8
2004	1 827	1 914	73	74	3,8	3,9
2005	1 886	1 857	64	52	3,4	2,8
2006	1 729	1 808	53	52	2,9	2,9
2007	1 627	1 678	69	53	4,1	3,2
2008	1 966	1 797	66	71	3,7	4,0

Zdroj: Pohyb obyvatelstva 1991–2004, Demografická ročenka 2005–2008, ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty

Příloha č. 3: Regionální původ nevěst ženichů z Jihočeského kraje podle okresů v letech 1992–2008

Okres	JČ kraj*	CB	CK	JH	PI	PT	ST	TA
České Budějovice (CB)	30,1	87,2	7,3	4,7	1,8	1,8	2,0	2,4
Český Krumlov (CK)	10,5	2,9	84,1	0,2	–	0,6	0,4	0,4
Jindřichův Hradec (JH)	11,4	1,2	0,9	83,6	0,3	0,8	0,1	1,0
Písek (PI)	9,5	0,5	0,4	0,1	82,9	1,1	2,4	1,0
Prachatice (PT)	8,0	0,4	1,2	0,5	1,2	85,0	2,3	0,3
Strakonice (ST)	8,8	1,0	0,4	0,1	2,8	2,9	82,4	0,5
Tábor (TA)	13,8	1,2	0,9	1,5	1,4	0,2	0,4	84,4
Benešov (BN)	0,1	0,0	–	0,1	0,1	–	–	0,6
Beroun (BE)	0,0	0,1	–	–	–	–	–	0,1
Blansko (BK)	0,1	0,0	–	0,1	–	0,2	–	0,1
Brno-město (BM)	0,2	0,2	0,1	0,3	0,3	–	0,1	0,2
Brno-venkov (BI)	0,1	0,1	–	–	–	–	0,1	0,3
Bruntál (BR)	0,0	0,0	0,1	–	–	–	0,1	–
Břeclav (BV)	0,0	–	–	–	0,1	–	–	–
Česká Lípa (CL)	0,1	0,1	0,1	–	–	–	0,3	0,2

Okres	JČ kraj*	CB	CK	JH	PI	PT	ST	TA
Děčín (DC)	0,1	0,1	–	0,1	0,3	–	–	–
Domažlice (DO)	0,0	–	–	–	0,1	–	–	–
Frýdek-Místek (FM)	0,0	0,1	–	–	–	–	–	–
Havlíčkův Brod (HB)	0,0	0,0	–	0,1	–	–	–	0,1
Hl. m. Praha (AA)	2,7	1,7	1,8	3,4	3,3	2,7	2,9	4,3
Hodonín (HO)	0,0	–	–	–	–	–	–	0,1
Hradec Králové (HK)	0,0	0,1	–	–	0,1	–	–	–
Cheb (CH)	0,1	0,1	–	–	0,1	0,2	–	0,1
Chomutov (CV)	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5	–	0,4	–
Chrudim (CR)	0,1	0,0	–	–	–	–	–	0,3
Jablonec nad Nisou (JN)	0,1	0,0	–	0,2	0,3	–	–	–
Jičín (JC)	0,0	–	–	0,1	–	–	–	–
Jihlava (JI)	0,2	–	–	1,3	0,1	0,2	0,1	0,2
Karlovy Vary (KV)	0,1	0,1	–	–	0,1	–	–	0,2
Karviná (KA)	0,0	0,1	–	–	–	0,2	–	–
Kladno (KL)	0,2	0,0	0,1	0,1	0,4	0,5	0,4	0,1
Klatovy (KT)	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,6	0,1
Kolín (KO)	0,1	–	–	–	0,1	0,2	–	0,2
Kroměříž (KM)	0,0	0,0	–	–	–	0,2	–	–
Kutná Hora (KH)	0,1	–	–	–	0,3	–	–	0,2
Liberec (LI)	0,1	–	0,2	–	0,1	–	–	0,2
Litoměřice (LT)	0,1	0,0	0,1	0,2	–	0,2	0,1	0,1
Louny (LN)	0,1	0,0	0,1	–	0,3	–	–	–
Mělník (ME)	0,0	0,0	–	–	0,3	–	–	–
Mladá Boleslav (MB)	0,0	–	0,1	–	–	–	–	0,2
Most (MO)	0,1	0,0	0,1	0,1	–	0,2	–	0,1
Náchod (NA)	0,0	–	0,1	0,1	–	0,2	–	–
Nový Jičín (NJ)	0,1	0,0	–	0,3	–	–	–	0,1
Nymburk (NB)	0,1	0,0	0,1	–	0,1	0,2	–	0,1
Olomouc (OL)	0,1	0,2	–	0,1	0,1	–	–	–
Ostrava-město (OS)	0,1	0,2	–	–	0,1	–	0,4	0,1
Pardubice (PA)	0,1	0,0	0,1	–	–	–	0,3	–
Pelhřimov (PE)	0,2	0,1	–	0,4	–	–	0,1	0,4
Plzeň-jih (PJ)	0,1	0,1	–	–	0,1	–	0,9	–
Plzeň-město (PM)	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,8	0,4	0,1
Plzeň-sever (PS)	0,0	–	–	–	–	–	0,1	–
Praha-východ (PH)	0,1	0,1	–	0,1	–	0,3	–	–
Praha-západ (PZ)	0,1	–	0,1	–	0,3	0,2	0,3	0,1
Přerov (PO)	0,0	–	–	–	–	0,2	–	–
Příbram (PR)	0,3	0,3	–	0,1	0,5	0,2	0,9	0,2
Prostějov (PV)	0,0	0,1	–	–	–	–	–	–
Rokycany (RO)	0,1	0,1	0,2	–	–	–	–	–
Rychnov nad Kněžnou (RK)	0,0	–	–	–	–	–	–	0,2
Semily (SM)	0,1	0,1	–	0,1	0,1	–	–	–
Sokolov (SO)	0,1	0,0	–	0,1	–	0,2	0,1	–
Svitavy (SY)	0,1	0,1	–	–	–	–	0,3	0,1
Šumperk (SU)	0,0	0,0	–	0,1	–	–	–	0,1
Tachov (TC)	0,1	0,0	0,1	–	0,1	0,2	–	0,2
Teplice (TP)	0,0	0,0	–	–	–	–	0,1	–
Trutnov (TU)	0,1	0,0	–	0,1	0,1	–	0,1	0,1
Třebíč (TR)	0,2	0,1	0,2	0,5	–	0,2	–	0,2
Uherské Hradiště (UH)	0,0	0,0	–	–	–	0,2	–	0,1

Okres	JČ kraj*	CB	CK	JH	PI	PT	ST	TA
Ústí nad Labem (UL)	0,1	–	–	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2
Vyškov (VY)	0,1	0,0	–	0,1	–	–	0,1	0,1
Vsetín (VS)	0,0	–	–	–	0,1	–	–	0,1
Zlín (ZL)	0,0	0,1	–	–	–	–	–	–
Znojmo (ZN)	0,1	0,1	0,4	0,1	–	–	–	0,2
Žďár nad Sázavou (ZR)	0,0	0,0	–	0,1	0,1	–	–	–
Bratislava (BA)	0,0	–	–	–	0,1	–	–	–
Košice-město (KE)	0,0	–	–	–	–	0,2	–	0,1
Nové Zámky (NZ)	0,0	0,0	–	–	–	–	–	–
Rimavská Sobota (RS)	0,0	0,0	–	0,1	–	–	–	–
Rožňava (RV)	0,0	–	–	–	0,1	–	–	–
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Podíl ze všech sňatků uzavřených ve sledovaném období v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ 1992–2008, Sňatky a vlastní výpočty